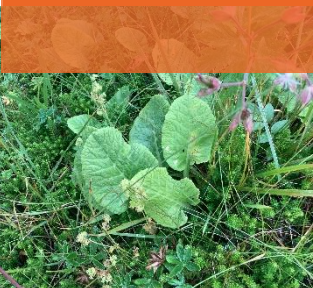

Skjøtselsplan for kystlynghei på nordre deler av Asen, Ørland kommune, Trøndelag fylke

Solfrid Helene Lien Langmo

Skjøtselsplan for kystlynghei på nordre deler av Asen, Ørland kommune, Trøndelag fylke

Forfattere: Solfrid Helene Lien Langmo

Publisert: 01.05.2024

Antall sider: 48 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Ole Ståle Nilsen

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Langmo, S. H. L. 2024. Skjøtselsplan for kystlynghei på nordre deler av Asen, Ørland kommune, Trøndelag fylke. Biofokus rapport 2024-066. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Kalkrike kystlyngheier og beiteenger / Gammel strandlinje med tindved (NT) / Marianøkleblom (VU) i kystlynghei / Beiteenger, tindvedkratt og lyngheier / Kysthumle (NT). Foto: Solfrid Helene Lien Langmo

Biofokus rapport 2024–066

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-376-3

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

Forord

Skjøtelsesplanen for Asen i Ørland kommune er utarbeidet av Biofokus på oppdrag fra grunneier. Skjøtelsesplanen gir faglig funderte anbefalinger for restaurering og skjøtsel av den trua naturtypen kystlynghei, og er i samsvar med handlingsplanen for Utvalgt naturtype kystlynghei. Den baserer seg på feltebefaring og intervjuer med grunneier og bruker i området Ole Ståle Nilsen.

Rapporten er delt inn i to hoveddeler. Første del (kap. 1 og 2) gir en generell beskrivelse av naturtypen kystlynghei og beskrivelse av skjøtsel og restaurering av naturtypen. Andre del (kap. 3 og utover) er rettet mot den som skal utføre skjøtsel og forvaltningen, og omhandler naturgrunnlaget og dagens drift i området, samt beskrivelsen av konkrete restaurerings- og skjøtselstiltak innenfor lokalitetene. Som vedlegg finnes en beskrivelse av de verdifulle naturtypene som inngår i drifta. Den genererer i hovedsak informasjon rettet inn mot forvaltning, inkludert søkbare egenskaper for området i Miljødirektoratets naturbase. I tillegg finnes bilder og artslister, samt eksempel på villsaudrift gjennom året og retningslinjer for lyngsviing utarbeidet av SNO.

Asen har lang brukshistorikk og store naturverdier og utviser stor naturvariasjon med godt utvikla lyngheier, store arealer med naturbeitemark, strandenger, våtmarker og myrer, dammer og tjern. Området har i dag begrenset bruk, men svært godt restaureringspotensiale.

Biofokus takker grunneier og skjøtelsesansvarlig Ole Ståle Nilsen for godt samarbeid i prosessen med skjøtelsesplanen, og for båtskyss, faktaopplysninger og god mottakelse sommeren 2023.

Markabygda, 1. april 2024

Solfrid Helene Lien Langmo

Blåstarr-eng i kystlynghei helt nord på Asen. Foto; Solfrid Helene Lien Langmo

Innhold

1	Generelt om kystlynghei.....	5
1.1	Ulike typer kystlynghei.....	5
1.2	Geografiske variasjoner av kystlynghei.....	6
2	Generelt om skjøtsel av kystlynghei	7
2.1	Beiting og dyrehold i kystlynghei	7
2.2	Lyngsviing	9
2.3	Restaurering av kystlynghei	10
2.4	Mer informasjon.....	10
3	Om Asen, naturgrunnlag og dagens drift	11
3.1	Kort områdebeskrivelse av Asen	11
3.2	Driftsbeskrivelse	17
4	Skjøtselsplan for Asen	19
4.1	Mål for skjøtsel	19
4.2	Planlagte skjøtselstiltak	22
4.3	Oppfølging av skjøtselsplanen	28
	Kilder	29
	Vedlegg.....	30
	Bilder	30
	Artliste	35
	Lokalitetsbeskrivelser Naturbase	42
	Eksempel på villsaudrift gjennom året fra Grøneng (Sogn og Fjordane)	45
	Retningslinjer for lyngsviing utarbeidet av SNO	46

1 Generelt om kystlynghei

Kystlynghei er en flere tusen år gammel naturtype som er dominert av røsslyng. Naturtypen har blitt til i de ytterste, oseaniske strøkene langs kysten der klimaet er så mildt at småfe har kunnet gå ute hele året, eller det meste av året. Om sommeren har også storfe beitet i lyngheia, og lyng ble slått til vinterfôr. For å skape godt beitegrunnlag ble lyngheiene svidd slik at det oppsto en mosaikk av gras- og urtevegetasjon (på nysvidde arealer) og lyngvegetasjon. Røsslyng er en vintergrønn dvergbusk som beites hele året, men er viktigst som fôrplante om seinhøsten og vinteren. Grasvegetasjonen er først og fremst vår- og

Røsslyng er en viktig art i kystlyngheia.

sommerbeite, men særlig starr kan spille en viktig rolle vinterstid. Selv om det er mange trekk i driftsmåten som er relativt ensartet, varierer både bruken og utformingen av kystlyngheia fra sør til nord og fra øst til vest.

Kystlyngheiene har spilt en viktig rolle i ressursutnyttelsen langs kysten og utgjorde tidligere ca. 2 % av landarealet i Norge. De strekker seg fra Lofoten i Nordland til Kragerø i Telemark. Det er også lynghei på noen få øyer i ytre Oslofjord, bl.a. på Hvaler i Østfold. Lyngheidriften har gått sterkt tilbake i løpet av 1900-tallet. Når driften reduseres eller opphører, gror lyngheiene igjen. Også skogplanting, gjødsling, oppdyrking, nedbygging og nitrogennedfall utgjør trusler mot gjenværende arealer, og kystlynghei er nå en sterkt truet naturtype (Norderhaug & Johansen 2011). Tradisjonell drift med helårsbeiting, eller beiting store deler av året, og lyngsviing er en forutsetning for opprettholdelse av kystlynghei.

Naturtypen kystlynghei inngår i kystlandskapet i en mosaikk med en rekke andre naturtyper slik som semi-naturlig eng- og strandeng, strandberg og myr. Det norske kystlyngheilandskapet utgjør en del av et større lyngheilandskap som finnes langs atlanterkysten sør til Portugal. I Norge, som i resten av det europeiske kystlyngheiområdet er lyngheia på sterk tilbakegang. Norge har verdens nordligste kystlyngheier og dermed et spesielt ansvar for å ivareta disse. Variasjoner i miljøvariabler (kalkinnhold, uttørkingsfare og vannmetning) danner grunnlag for en rekke grunntyper av kystlynghei, og variasjoner i bruk (lyngsviing og beiting) øker kompleksiteten i artssammensetningen og diversitet. Tiden etter lyngsviing kan deles inn i fire ulike faser; pionerfase, byggefase, moden fase og degenererende fase, og enkelte arter kobles spesifikt til noen av disse fasene. Nybrent kystlynghei med lyng i pionerfasen inneholder en del urter og gras, mens gammel lynghei (30-50 år) ofte er meget artsfattig og har et velutviklet mosedekke. Selv om lynghei generelt regnes som et relativt sett artsfattig økosystem er det totale biologiske mangfoldet knyttet til hele lyngheisyklusen betydelig. Som i de fleste andre semi-naturlige økosystemer øker også artsmangfoldet, spesielt av de skjøtselsavhengige artene, med kalkinnholdet i jorda (pH).

1.1 Ulike typer kystlynghei

Kunnskapen om variasjonen i kystlyngheivegetasjonen er under utvikling. Det nyeste systemet for beskrivelse av variasjonen i norsk natur, Natur i Norge (NiN), deler kystlynghei på grunnlag av

kalkinnhold, uttørkingsfare og vannmetning inn i tolv grunntyper: Kalkfattig bakli-hei, kalkfattig kystlynghei, kalkfattig tørr kystlynghei, kalkfattig fuktig kystlynghei, intermediær bakli-hei, intermediær kystlynghei, intermediær tørr kystlynghei, intermediær fuktig kystlynghei, svakt kalkrik kystlynghei, svakt kalkrik tørr kystlynghei, sterkt kalkrik kystlynghei, sterkt kalkrik tørr kystlynghei (Halvorsen et al. 2015).

I tillegg til røsslyng er bl.a. blåbær, flekkmarihånd, tyttebær, krekling, smyle, kornstarr, tepperot og skrubbær vanlige arter i norske kystlyngheier. Kalkrik kystlynghei skiller seg fra den kalkfattige ved et høyere innslag av kalkrevende arter som flekkmure, blåstarr, reinrose, vill-lin, fjellfrøstjerne og orkideer. Bakliheier, som ofte er nord- og østvendte, gjerne i humide skråninger, har typiske arter som bjørnekam, revebjelle, ormetelg, blåbær og blokkebær. Kystlynghei med høy uttørkingsfare har gjerne arter som heigråmose, melbær, kveinarter, finnskjegg og gulaks. Kystlynghei med høy vannmetning skiller seg fra tørrere grunntyper ved et framtrædende innslag av fuktrevende arter og myrarter som klokkeling, blokkebær, rome og bjønnskjegg.

Nedenfor finner du en kort beskrivelse av karakteristiske trekk for kystlynghei i sør, vest og nord. For å ivareta det biologiske mangfoldet er det viktig å ivareta lyngheier som representerer variasjonen langs hele kysten i tillegg til variasjonen i lokale komplekse miljøvariabler.

1.2 Geografiske variasjoner av kystlynghei

Sør-Norge

Det meste av kystlyngheiene i sør er relativt tørr kystlynghei, fukthei er sjeldnere. I de sørlige heiene forekommer klokkesøte langs kysten fra Lindesnes til Stavanger. I sørhellende lyngheier på litt næringsrik grunn kan man finne en del andre urter som blodstorkenebb, fagerperikum, kystmaure og firtann. På Lista og Jæren finnes det fortsatt en meget spesiell lyngheitype: lynghei som er et suksesjonstrinn mellom marehalmdyne og skog. De domineres av røsslyng, krekling, krypvier, marehalm og sandstarr.

Vest-Norge

Kystlyngheiene i vest dvs. fra Rogaland til Møre og Romsdal, har størst utstrekning i vest-øst-retning og for hundre år siden gikk lyngheia her langt inn i fjordene. I dag dominerer imidlertid lyngheia først og fremst de ytterste øyene og de ytre fjordstrøkene. Her finnes arter med høye krav til fuktighet og lang vekstsesong. Klokkeling, som vokser i fuktigere områder enn røsslyng, er vanlig her, og purpurlyng, som er frostømfintlig, finnes i en smal stripe ytterst på kysten til Sunnmøre. En rekke arter med vestlig utbredelse i Norge har lyngheia her som sitt viktigste habitat, for eksempel vestlandsvikke, lyngøyentrøst, fagerperikum, heiblåfjær og kystmyrklekk. Artsmangfoldet synker fra vest mot øst på grunn av at de klart vestlige artene faller ut.

Midt- og Nord-Norge

Fra Trøndelag til Nordland, dominerer fukthei på grunn av mye nedbør og lav temperatur. Torvdybden kan være flere desimeter og overgangen mot myr er glidende. Krekling blir et stadig vanligere innslag nordover og kan bli mer dominerende enn røsslyngen. Siden den har lavere beiteverdi kan det skape problemer i områder med vinterbeiting. Slåttestarr og torvull er også vanlige. Fra Sunnmøre og nordover minker innslaget av vestlige arter, mens innslaget av nordlige arter og fjellarter øker, som for eksempel dvergbjørk, rypebær og molte. Tørrhei (høy uttørkingsfare og lav vannmetning) kan forekomme i sørhellinger og på arealer med skrint jordsmonn. Her øker andelen av urter og gras som tepperot,

engkvein og rødsvingel, og melbær er et karakteristisk innslag. Den norske kysten domineres av fattige bergarter, men nordover finnes det innslag av kalkrike bergarter som gir rik hei med innslag av kalkkrevende arter. Også på skjellsand kan det utvikles slik rik hei.

2 Generelt om skjøtsel av kystlynghei

Kystlyngheiene er skapt ved rydding av skog, lyngsviing, beiting og lyngslått. De har utviklet seg gjennom gjensidig påvirkning mellom lynghei og beiting, først og fremst med gammelnorsk sau, men også med geit og sommerbeiting med storfe. Helårsbeite med gammelnorsk sau ansees som den viktigste driftsmåten for å ta vare på kystlynghei. Ved innsiktsfull drift kan en også skjøtte kystlynghei ved beiting med spælsau, norsk kvit sau eller andre saueraser fra tidlig vår til sein høst, og tidvis vinterbeiting kombinert med tilleggsfôring når forholdene tilsier det. Storfe som kviger, sinkyr (kyr i tørrperioden), ammekyr med kalv samt kastrater kan beite i kystlynghei om sommeren når det inngår strandeng eller andre arealer med gras- og halvgras i tilstrekkelig omfang i beiteområdet som helhet.

2.1 Beiting og dyrehold i kystlynghei

Beiting er viktig for ivaretagelsen av kystlyngheiene, og i snøfattige og vintermilde kyststrøk med kystlynghei finner man former for utegangerdrift. Hold av dyr, uansett driftsform, krever at man følger tilhørende regelverk, se www.lovdato.no. Utegangerdrift er omtalt spesifikt flere steder i regelverket, med både egne tilpasninger og med dispensasjoner fra hovedregelverket mot at enkelte vilkår holdes. Av viktige regelverk å sette seg inn i, kan man trekke frem: «Lov om dyrevelferd» (Dyrevernlova), «Forskrift om velferd for småfe», «Forskrift om velferd for produksjonsdyr», «Forskrift om merking, registrering og rapportering av småfe» og «Forskrift om bekjempelse av dyresjukdommer». Dispensasjon om «utegang uten tjenlig oppholdsrom» krever tillatelse fra Mattilsynet.

For å kunne tilpasse dyretallet til beitegrunnlaget, må beitegrunnlaget vurderes. Beitegrunnlaget påvirkes av variasjoner i både naturforhold og hevd, og må derfor vurderes for hvert enkelt beite. Ofte inngår det flere naturtyper i det samlede kystlandskapet som beites, noe som også bør tas inn i den totale vurderingen av dyretallet. Dette kan være strandenger som er gode vår- og sommerbeiter, eller myr som kan ha viktige halvgress og starr utover høst og vinter. Kystlynghei i god hevd utgjør gode beiter, og inneholder helst vekslinger av røsslyng i både pionerfase, byggefase og moden fase. Dette gjør at beitedyrene kan veksle mellom røsslyngplanter av ulik alder og høyde. Beitekvaliteten til røsslyngen varierer med alder, og særlig gammel, forvædet og skadet røsslyng forringer beitene mye. En del kystlyngheier finnes i vekslinger med mye bart berg, mens andre lyngheier danner tette tepper hvor røsslyngen har et høyt dekke. Både dekning og kvalitet på røsslyng tas med i beregningen av dyretall per arealenhet.

Gode vinterbeiter er nødvendig for et godt dyrehold. Nøkkelarten røsslyng inngår i beitegrunnlaget gjennom hele året, men er viktigst utover høsten og vinteren, da omfanget av andre beiteplanter reduseres. Selv om røsslyng er den viktigste vinterbeiteplanta, er tilgang på starr og gras som dyra finner innimellom lyngen betydningsfull for det samlede næringsopptaket om vinteren. Småfe på utmarksbeite skal etter regelverket ha tilsyn minst en gang per uke i områder uten særskilt risiko. Ved mistanke om økt fare må tilsynet intensiveres slik at forhold som kan medføre dårlig velferd, syke, skadde og avmagrede dyr, oppdages så tidlig som råd er. Det er en forutsetning at beitelokalitetene gir

muligheter for å komme til med nødfôr, også i perioder med dårlig vær. Beitene må ha tilstrekkelig ferskvannstilgang gjennom hele året. Det må planlegges løsninger for mulig vannmangel, både sommer som vinter.

I «Forskriften om velferd for småfe», omtales utegangerdrift spesielt, og i § 18 «Unntak fra kravet om tjenlig oppholdsrom – utedrift», kan oppsummeres i følgende viktige punkt:

- 1) *Dyretallet skal tilpasses beitegrunnlaget.*
- 2) *Eier eller annen med ansvar for dyrene skal ha mulighet til raskt å skaffe tilstrekkelig og egnet fôr i tilfelle situasjoner der beitet ikke gir tilstrekkelig næring.*
- 3) *Det skal etableres fôringsplass som gjør det mulig å føre dyrene på en god måte.*
- 4) *Terreng og vegetasjon skal gi tilstrekkelig ly, og dyrene skal ha beskyttende ullfell i kalde årstider.*
- 5) *Det skal etableres innhengning som gjør det mulig å samle dyrene.*
- 6) *Dyrene skal samles når det er nødvendig av dyrevernmessige hensyn, og minimum vår og høst for kontroll, merking, napping og klipping av ull, nødvendig parasittbehandling, o.l.*
- 7) *Paring skal skje slik at lamming og kjeing kan forekomme når beite- og klimaforhold er gunstige.*
- 8) *Tilsynet skal intensiveres før og under lamming.*

Gammelnorsk sau og andre husdyrslag

Gammelnorsk sau (ofte kalt villsau) er mye brukt i utegangerdrift i kystlynghei, ettersom det er en hardfør, lett sau som er tilpasset helårsbeiting hvor det er vilkår for det. Under de riktige kombinasjoner av milde vintre, tilstrekkelig med areal og velskjøttede kystlyngheier, greier gimrer og voksne sauer av gammelnorsk sau seg vanligvis tilfredsstillende gjennom vinteren. Paring skal skje slik at lamming om våren ikke starter før beitegraset er kommet i vekst slik at sauene finner næringsrikt fôr til produksjon av melk. Kommer det tungt snøfall som blir liggende, og som gjør det vanskelig for sauene å få tak i tilstrekkelig fôr, må en straks sette inn tiltak med

tilleggsføring og om nødvendig hente dyrene i hus og/eller innhegning med ly for nødvendig oppfølging. Innholdet av protein i beiteplantene gjennom vinteren er gjerne noe knapt. Gammelnorsk sau kan i noen grad tære litt på kroppsreserver gjennom vinteren. Dyrene må da ha fått bygd opp kroppsreserver gjennom sommer, høst og førjulsvinter.

Dersom lammene fra sau i kystlynghei ikke har nådd tilfredsstillende slaktevekt, kjøttsetting og fettinnhold ved tidspunktet for høstslakting må man gjøre tilpasninger. Disse lammene som ikke er slaktemodne må da overvintres på en måte som sikrer tilstrekkelig førtilgang og god dyrevelferd. Små sauelam må ikke gå sammen med vær slik at de kan bli paret, da drektighet krever svært mye og setter individet tilbake i utvikling, og kan være i strid med kravet om godt dyrehold. Produksjonsmessig er det

Gammelnorsk sau er godt tilpassa beiting i kystlynghei.

heller ikke noen god løsning at utegangersau lammer årsgamle, da en lett kan komme inn i en vond sirkel med seinere lamming og dermed små lam om høsten.

Vanlig norsk kvit sau og andre norske langhalet raser med regional utvikling og tilpassing (steigar, cheviot, ryggja), spælsau og eventuelt andre saueraser kan også beite i kystlynghei lenge utover høsten der det er vilkår for det, og i deler av vinteren når det blir kombinert med innefôring som sikrer dyra tilstrekkelig med energi og protein. Driftsmåten som kombinerer utegangerdrift og innefôring er lite brukt i dag sammenlignet med tidligere, men er fortsatt i bruk m.a. i området ved Lindesnes i Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og enkelte steder videre nordover langs kysten. Beiting med de langhala sauerasene eller spælsau i kystlynghei gjennom sommeren vil ofte gi mindre tilvekst på lamma enn annet utmarks- eller fjellbeite. Mengdeinnslaget av gras og urter er viktig, det gjelder å få en god start på tilveksten hos lamma fra våren av, og at tilveksten ikke stagnerer og blir for lav når en kommer utover sommeren og seinsommeren. Ved større innslag av strandeng i tilknytning til kystlynghei, kan beitet være tilfredsstillende som sommerbeite både til tyngre saueraser og stedvis til storfe (sinkyr, kviger, kastrater, ammekyr). Naturtypen strandeng er det generelt mer av på deler av Trøndelagskysten og særlig i Nordland (Helgelandskysten) enn hva som er tilfelle på Vestlandet.

2.2 Lyngsviing

Lyngsviing er avgjørende både for opprettholdelse av ønsket artsinnhold i lyngheiene og det biologiske mangfoldet, og for sikring av godt og tilstrekkelig beitegrunnlag. Det er derfor viktig å planlegge lyngsviingen for flere år framover slik at man til enhver tid har den mosaikk av grasarealer og lyngarealer av forskjellig alder som er ønskelig. Ved planleggingen av avsviingen må man også ta hensyn til spesielle verdier knyttet til området, slik som fugl, kulturminner, landskapsestetikk og eventuelle erosjonsproblemer. Det er viktig å orientere seg om hvilke verdier som finnes i området gjennom f. eks forvaltningsorgan som kommunen, fylkeskommunen, Statsforvalteren eller Miljødirektoratet/Statens Naturoppsyn, og tilpasse den planlagte skjøtselen til disse verdiene.

Lyngsviing er ei vanleg skjøtselsform i kystlynghei.

Når det gjelder lyngsviing, er de generelle rådene at avsviingsflatene ikke skal være for store. Med store avsviingsområder minker det biologiske mangfoldet og sauen får vanskeligere for å finne godt fôr i tilstrekkelige mengder til enhver tid. For lammenes tilvekst er det spesielt viktig at det finnes lett tilgjengelige grasarealer fra våren og utover sommeren. Lyngsviingsarbeidet blir imidlertid mer arbeidskrevende når avsviingsarealene er små så det gjelder å finne en passe balanse.

I denne sammenheng er det viktig å kunne vurdere og bestemme hvor lang tid det skal gå mellom hver gang man svir av samme område dvs. hvilken rotasjonsperiode lyngheivegetasjonen skal ha. Utviklingen av røsslyngplanten går gjennom flere faser, fra pionerfase til byggefase og videre til moden fase. Fôrproduksjonen er høyest i tidlig byggefase. Når lyngen begynner å bli gammel («moden») dvs. vanligvis når den har blitt 20-30 cm høy, brenner man på nytt. Hvor lang tid det tar varierer med klima,

lokale vokseforhold og beitetrykk, men man regner med 8-20 år. Siden utviklingen av røsslyngen kan variere så mye er det viktig at man lager individuelle skjøtelsesplaner som tar hensyn både til røsslyngens evne til å regenerere, røsslyngens tilveksthastighet og en vurdering av problemarter som kan komme inn etter sviing. Eksempler på problemarter er einstape, sitkagran, rynkerose og tistler.

Selve avsviingsarbeidet må også planlegges nøye med hensyn til hvor ilden skal starte og avsluttes. Myr- og vannkanter kan være naturlige avslutningslinjer, men det hender at man må lage branngater (5-6 m) for å sikre en god avslutning. Man må sørge for å ha brannsløkkingsutstyr tilgjengelig og man må varsle brannvesenet på forhånd. Naboer bør også varsles. Det er viktig å være mange nok for å sikre at man kan styre brannen. Brenning må bare gjennomføres under gunstige værforhold og med tele eller fuktig jord, dvs. i perioden fra sein høst til tidlig vår. Hvis man ikke selv har erfaring med lyngsviing, bør man få hjelp fra noen med erfaring, i hvert fall første gangen.

2.3 Restaurering av kystlynghei

I gammel lynghei dvs. lynghei som ikke har vært brent på lenge, kan det være et kraftig oppslag av busker og trær. Hvis lyngheia skal tas i bruk igjen bør dette ryddes før man brenner på nytt. Noe bjørk, rogn og ulike vierarter bør imidlertid settes igjen fordi det kan være viktig «tilskuddsfôr» for sauene. I gammel lynghei er det mer mose og lav i bunnsjiktet enn i lynghei som har vært i kontinuerlig drift. Det kan forårsake seinere regenerering av vegetasjonen etter sviing. I tillegg kan gammel lyng ha vanskeligere for å sette rotskudd, noe som også forsinker regenereringen. Selv om regenereringen i gammel røsslyng går seint etter første sviing, kan det gå raskere ved ny sviing. Det beste resultatet oppnås imidlertid i områder som ikke er for gjengrodde.

2.4 Mer informasjon

For mer utfyllende om skjøtsel, restaurering og hevd, se: **Skjøtelsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker** (Norderhaug, 1999) som finnes på Miljødirektoratet sine hjemmesider: <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/publikasjoner-fra-dirnat/annet/skjotselsboka/>

Annen aktuell litteratur:

- Buer, H. 2011. Villsauboka. Selja Forlag, Florø.
- Haaland, S. 2002. Fem tusen år med flammer; det europeiske lyngheilandskapet. Vigmostad & Bjørke.
- Halvorsen, R., Bryn, A., Erikstad, L. & Lindgaard, A. 2015. Natur i Norge - NiN. Artsdatabanken, Trondheim (<http://www.artsdatabanken.no/nin>).
- Halvorsen, R., medarbeidere og samarbeidspartnere, 2015. NiN – typeinndeling og beskrivelsessystem for natursystemnivået. – Natur i Norge, Artikkel 3 (versjon 2.0.3): 1–509 (Artsdatabanken, Trondheim; <http://www.artsdatabanken.no>.)
- Kaland, P.E. & Vandvik, V. 1998. Kystlynghei. S. 50-60 i: Framstad, E. & Lid, I.B. (red.) Jordbrukets kulturlandskap, Universitetsforlaget, Oslo.
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss.
- Nilsen, L.S. (red.) 2009. Naturen. Populærvitenskapelig tidsskrift. 2009-2: 66-128. Spesialnummer om kystlynghei i Norge.

3 Om Asen, naturgrunnlag og dagens drift

3.1 Kort områdebeskrivelse av Asen

Bakgrunn og feltarbeid

Denne skjøtselsplanen (Figur 1 og Figur 2) omhandler nordre del av Asenøya i Ørland kommune i Trøndelag, og er utarbeidet etter initiativ fra grunneier. Skjøtselsområdet omfatter den nordligste av tre eiendommer på Asenøya med tilhørende småholmer og skjær.

Undersøkelsene i 2023 ble gjennomført den 21. juli av Biofokus ved Solfrid Helene Lien Langmo, og arealene som ble undersøkt ble kartlagt etter Miljødirektoratets instruks fra 2023 (Miljødirektoratet, 2023). Undersøkelsene i 2023 ble gjennomført i pent vær og gode undersøkelsesforhold. Undersøkelsene er samlet sett utført på en tid på året der en regner med å kunne fange opp de fleste relevante artsgrupper foruten beitemarksopp. Data er i 2023 digitalt innsamlet ved hjelp av NiN-App utviklet for kartlegging etter Miljødirektoratets instruks.

Naturgrunnlag

Asenøya ligger ute i havet nordvest for Lysøysundet, med fyret på Asenvågøya som det mest kjente landemerket. Øya strekker seg fra sør mot nord, og omgis av en rekke små holmer og skjær. Berggrunnen består av konglomerat (NGU, 2024a), mens løsmassene i heiene er tynne og usammenhengende, men i enkelte søkk finnes tykke marine strandavsetninger, samt tynnere hav- og fjordavsetninger. Spredt finnes også mindre innslag av morenemateriale og torv og myr (NGU, 2024b). Øya består av en rekke har bratte, avrundede koller skilt av søkk og smådaler. Her finnes myrer, enger og strender, og samlet gir dette landskapet større stor variasjon. Storfjellet i nord når opp til 53 m o.h. Høydedragene har nesten ikke dekke av løsmasser, mens lavtliggende partier som nevnt er dekket av marine avsetninger, dels leire, dels skjellsand. Dette er med å øke naturvariasjonen ytterligere sammen med innslagene av myrer, dammer og tjern. Sentralt øst på øya ligger oppdyrka enger og flere steder finnes spor etter bebyggelsen som har stått her. Moen (1998) plasserer øya i sørboreal vegetasjonssone, og i sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon, humid underseksjon (O3h).

Tidligere registreringer

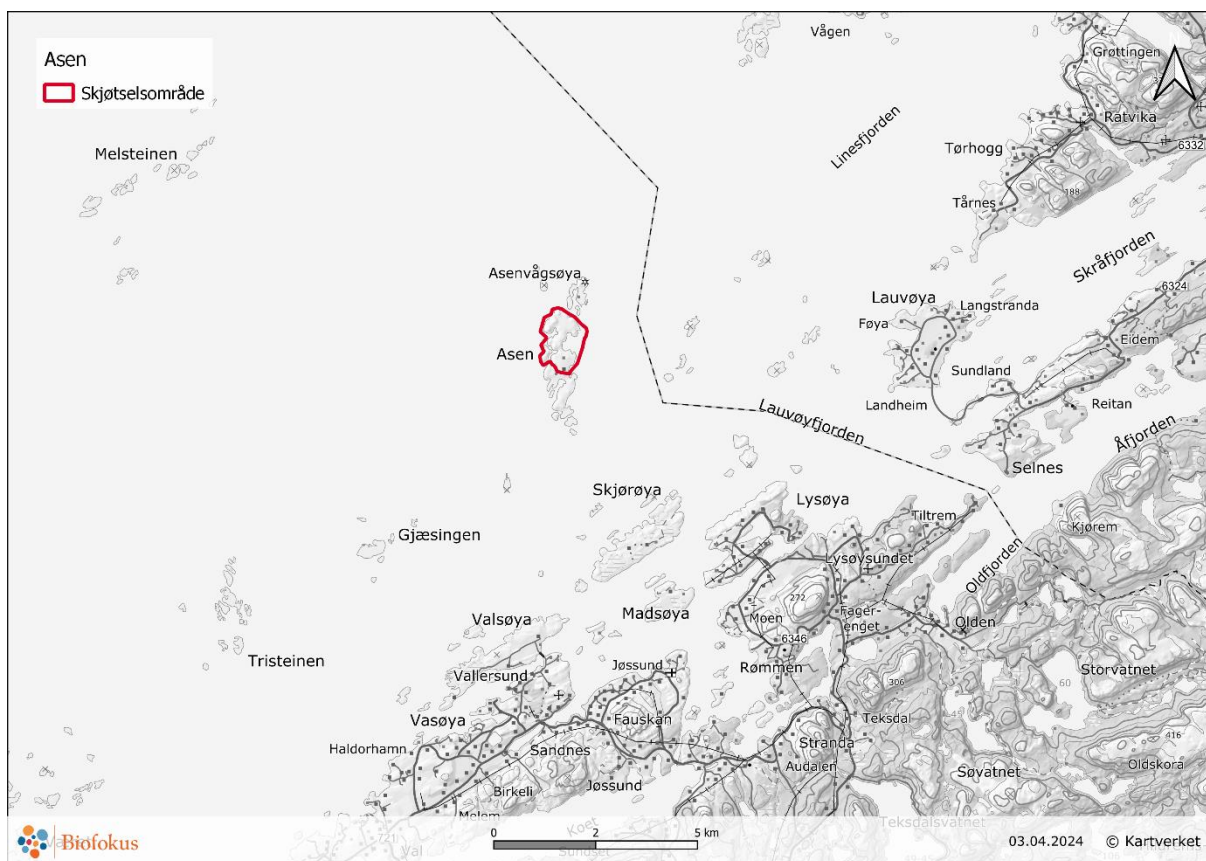
Området later ikke til å være systematisk undersøkt for naturtyper fra tidligere, men et stort antall arter av karplanter er registrert her i forbindelse med ruteanalyser gjennomført av NTNU. I tillegg er Asen kartlagt i forbindelse med de opprinnelige kystlynghei-kartleggingene på Vestlandet og i Trøndelag (Fremstad et al., 1991) og nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag (Kristiansen, 1994).

I den opprinnelige omtalen av kystlyngheiene i Trøndelag (Fremstad et al., 1991) finner en beretninger om store naturverdier, og Asenøya beskrives å ha «*svært stor bevaringsverdi på fylkes- og landsplan. Heiene sett isolert har stor bevaringsverdi.*» Vider finner en at de store tindvedkrattene regnes som verneverdige, men også på sikt kan bli et problem. Videre finner en at området regnes som et andreprioritetsområde på Vestlandet og i Midt-Norge. Dette vil si et område som har karakteristiske kystlyngheilandskaper for regionen. I forbindelse med Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag (Kristiansen, 1994) finner en Asenøya (KF00000335) beskrevet som et «*kystlandskap, stort biologisk mangfold, artsrike kulturmarker, sjeldne udyrkede slåtteenger omkranset av steingjerder,*

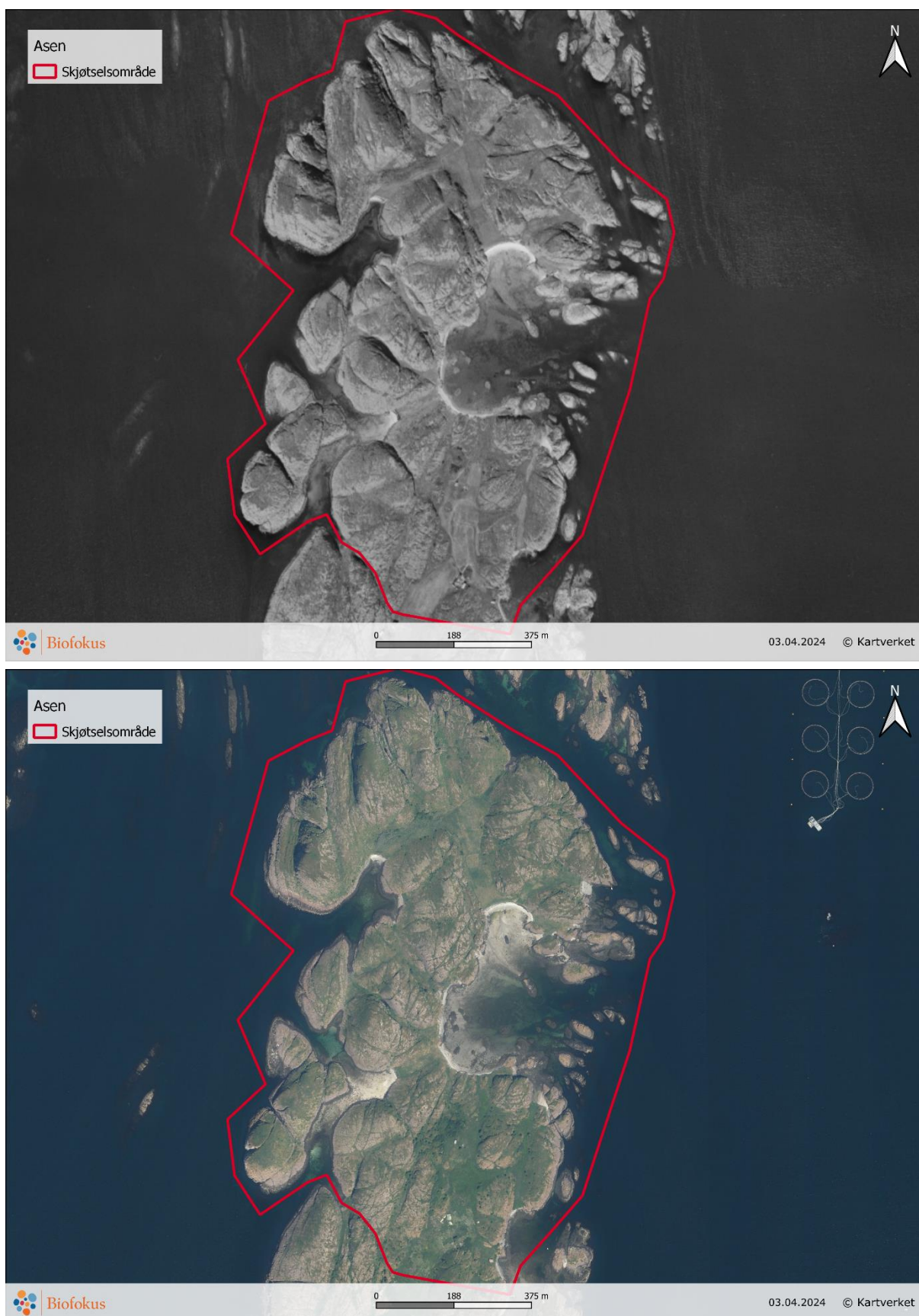
nasjonalt verdifull kystlynghei.» Asenøya oppnår i denne kartleggingen biologisk mangfold verdien Svær verdifullt. Områdene ligger imidlertid ikke i Naturbase som naturtype, selv om det i kartlegging av biologisk mangfold i Bjugn kommune (Prestø & Lyngstad, 2002), er gitt verdi B som naturtypen Kyst og havstrand oppnår verdien Viktig – B. Forfatterne konkluderer med at heiene isolert sett har stor bevaringsverdi, og at området bør vurderes oppjustert til Svært viktig – A, kanskje spesielt på grunn av den store variasjonen i vegetasjonstyper. Videre finner en både beskrivelse av områdets vegetasjon, samt informasjon om at det både er hekkeområde for sjøfugl, samt at det er et viktig trekk- og overvintringssted for slike.

I Artskart (Artsdatabanken og GBIF Norge 2024) er det fra tidligere registrert et stort antall arter rekke arter fra ulike artsgrupper, i første rekke fugl og karplanter. De fleste av artene er vidt utbredte, men registreringene inkluderer også forekomster av rødlistearter som marianøkleblom (Sårbar – VU), tindved, rødsildre og blåstarr (alle de tre sistnevnte Nær truet – NT). I tillegg er en lang rekke rødlistearter av sjøfugl, vadefugler og våtmarkstilknyttede fugl registrert her. Dette inkluderer blant annet vipe (Kritisk truet - CR), storspove (Sterkt truet – EN), gråmåke (Sårbar – VU), fiskemåke (Nær truet – NT) og tjeld (NT). Av fremmedarter er sitkagran, bergfuru og platanlønn (alle Svært høy risiko – SE) registrert fra tidligere.

Ut fra registreringene av fugl her antar en at det finnes en rekke hekkende fuglearter her, kanskje i første rekke av sjøfugl, vadefugler og våtmarkstilknyttede fugl. Landskapet på Asen kan også egne seg for hubro (EN). En kjenner ikke til om det er registrert hubro i skjøtselsområdet, men hele området ligger innenfor hensynsområder for både hubro og flere andre hekkende rovfugler, samt innenfor hensynssoen for spillplass for brushane (VU) (Miljødirektoratet 2024).

Figur 1. Skjøtselsområdet på Asen markert med rød omramming. Kartgrunnlag: Kartverket.

Figur 2. Skjøtselsområdet slik det fremstår på flyfoto fra hhv. 1969 (øverst) og 2022 (nederst). Som en ser, er busker og kratt i ferd med å spre seg, kanskje i særlig grad langs kantene av oppdyrka enger. Skjøtselsområdet er markert med rødt. Kartgrunnlag: Kartverket.

Figur 3. Hele Asen er regnet som et verdifullt kulturlandskap, her markert med gult. Kartgrunnlag: Kartverket.

Naturtyper og vegetasjon

Asen består av en blanding av ulike heityper med tørrheier med melbær og lite vegetasjon i sørvendte partier og mer urte- og lyngrike heier med varierende fuktighetsgrad på rygger og i skråninger. Her kan en nevne arter som molte, slåtestarr, røsslyng, blokkebær, gulmaure, svarttopp, hårstarr, gulsildre, villin, jåblom, fjellarve, bjørnebrodd, dvergjamne, hvitmaure, rødsildre og blåstarr (de to sistnevnte Nær truet – NT på Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken, 2021)). Bare spredt forekommer fuktheier med myrarter. Det er stor variasjon i vegetasjon over korte avstander, met på grunn av variasjon i tilgangen på rike løsmasser og skjellsand. Mye av øya er slått lavt over vannet at sjøen står langt innover i bukter og vikene ved stor flo. Dette gir saltpåvirkede miljøer både i beitemarker, lyngheier, våtmarker, og dammer og tjern, noe som ytterligere mer med å bidra til svært stor variasjon i mikrohabitater.

Mye av engene på skjellsand er pløyd opp for lengst, men særlig mot sør utenfor undersøkelsesområdet, og i enkelte bukter mot nord finnes fremdeles arealer som ikke har vært dyrka. Dette er svært artsrike enger, med solide bestander av gulmaure, marianøkleblom (VU), enghavre (NT), blåstarr (NT), enghumleblom, dunhavre, gauks, engkvein, tiriltunge, kornstarr, blåknapp, blåklokke og rødknapp. I tillegg forekommer spredte kratt av tindved (NT), særlig godt utviklet i bukta øst av Storfjellet. Også de få våtmarkene som finnes er kalkrike, med innslag av krevende arter av moser og karplanter.

I 2023 ble det registrert en del kalkkrevende moser i tillegg til et knippe arter beitemarksopp slik som skarlagenvokssopp, som er en svært god indikatorart på en rike soppsamfunn knyttet til ugjødsle bite- og slåtteenger. Både oppløyd naturbeitemarker og kalkrike kystlyngheier har opplagt stort potensiale for rødlistearter av beitemarksopp. Videre er også kysthumle (NT) registrert her. Av fremmedarter er både

sitkagran, platanlønn og bergfuru (alle Svært høy risiko – SE på fremmedartslista fra 2023 (Artsdatabanken, 2023)) registrert i Asen også i 2023.

Asen står i dag uten skjøtsel. Skjøtselsområdet inkluderer samlet sett ca. 560 daa kystlynghei, ca. 30 daa naturbeitemark, og rundt 10 daa våtmark og myr. I tillegg inngår driftvoller og fragmenter av strandeng i bukter og viker. Mange av kystlyngheiene huser også mindre flekker med våtmarker og naturbeitemarker som ikke er tatt ut som egne arealer, slik at det reelle arealet med våtmark og naturbeitemark nok er høyere. Kystlynghei regnes som sterkt truet (EN) på norsk rødliste for naturtyper fra 2018 (Artsdatabanken, 2018) mens naturbeitemark regnes som sårbar (VU) på samme liste.

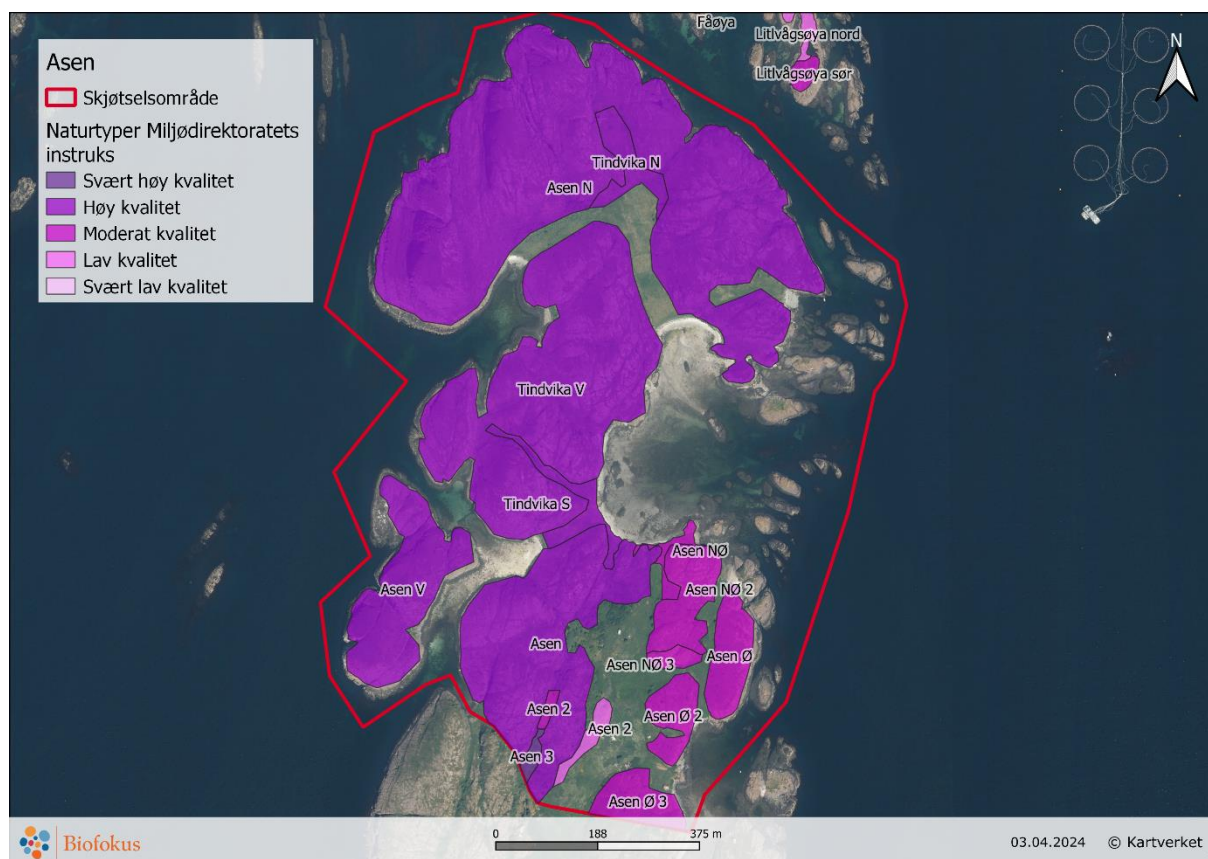
Under (Tabell 1) følger en oversikt over totalarealet av ulike naturtyper registrert innenfor skjøtselsområdet. Oversikt over lokalitetene som inngår i skjøtselsområdet, finnes i Tabell 2 og Figur 4.

Tabell 1. Kartlagte naturtyper innenfor skjøtselsområdet inkludert arealer av naturbeitemark på Storøya.

Naturtype(r)	Areal daa
Kystlynghei	562
Naturbeitemark	35
Myr og våtmark	10
SUM	608

Tabell 2. Naturtyper som ligger helt eller delvis innenfor det skjøtselsområdet.

ID	Navn	Naturtype	Lokalitetskvalitet	Areal (daa)
NINFP2310128642	Asen	Kystlynghei	Høy kvalitet	87
NINFP2310128649	Asen N	Kystlynghei	Høy kvalitet	241
NINFP2310128646	Asen NØ 2	Kystlynghei	Moderat kvalitet	18
NINFP2310128643	Asen V	Kystlynghei	Høy kvalitet	42
NINFP2310128645	Asen Ø	Kystlynghei	Moderat kvalitet	15
NINFP2310128650	Asen Ø 2	Kystlynghei	Moderat kvalitet	11
NINFP2310128609	Asen Ø 3	Kystlynghei	Moderat kvalitet	12
NINFP2310128653	Tindvika V	Kystlynghei	Høy kvalitet	137
NINFP2310128644	Asen 2	Naturbeitemark	Moderat kvalitet	1
NINFP2310128655	Asen 2	Naturbeitemark	Lav kvalitet	4
NINFP2310128652	Asen NØ	Naturbeitemark	Moderat kvalitet	3
NINFP2310128651	Asen NØ 3	Naturbeitemark	Moderat kvalitet	3
NINFP2310128654	Tindvika N	Naturbeitemark	Høy kvalitet	10
NINFP2310128641	Tindvika S	Naturbeitemark	Høy kvalitet	9
NINFP2310128647	Asen 3	Rik åpen sørlig jordvannsmyr	Svært høy kvalitet	2

Figur 4. Registrerte naturtyper i skjotselsområdet. Kartgrunnlag: Kartverket.

Tidligere og nåværende bruk

Den eldste kjente formen av navnet Asen er fra 1520 (Hansen, 1986a). Videre finner en her at øya da hadde to likeverdige oppsittere her. En oppsitter er en som driver jorda, enten som selveier eller leilending. Allerede så tidlig som i 1628 finner en at en av gårdene her ute har så mye som 8 kyr, og ungdyr. Gården hadde naturlig nok også betydelige deler av sin inntekt fra sjøen. I 1668 finner en at eieren av øya er Reinsklosteret i Rissa, og at de som bor her bygsler jorda. Fra 1723 finner en at Asen er middels kornsikker, ikke har noen husmannsplasser, seter eller laksenot. Videre finner en at dyra føres med høy, tang og tare, og at besetningen består av 9 kyr, 6 ungdyr og 12 småfe. På 1700-tallet var øya i en periode delt i to bruk før den igjen ble en gård. Delt ble den først i 1843 (Hansen, 1986b), og i 1875 finner en omtalt tre bruk med til sammen var det 2 hester, 10 kyr, 34 sauer, 12 geiter og 2 griser på øya. Det ble dyrket både korn og poteter her. I tillegg finner en at det også var et par husmenn her. dette tyder på at øya, til tross for et rimelig begrenset areal, har kunnet fø et forholdsvis stort antall dyr.

Nåværende bruker på den nordre delen av øya (Ole Ståle Nilsen pers. medd.) opplyser at det ikke har vært drift her ute på omtrent 60 år. I 2022 ble satt på 60 utegangersau på øya, og at alle de lett tilgjengelige engarealene ble slått med beitepusser. Det er planer om å videreutvikle området med beite, brenning av lyng og bruk av øya i sommerhalvåret. Helårsbeite er sannsynligvis lite aktuelt på grunn av vanskeligheter med tilsyn i vinterhalvåret. I 2023 gikk det en mindre flokk med utegangersauer på sommerbeite her.

Påvirkning og tilstand

Lyngheiene i skjøtelsområdet er i stor grad preget av driftsoppholdet, med opphoping av tette mosematter og til dels mye krypende einer. Likevel varierer lyngen i alder, med forekomst av både ung og gammel lyng. Mye av den er i moden og degenererende fase iht. lyngheisyklusen i skjøtelsboka for kulturlandskap (Norderhaug, 1999). Yngre lyng i byggefase finnes også i partier. Dette skyldes sannsynligvis både nyere beite, men også tørken i 2014 som tok livet av mye gammel lyng på kysten av Trøndelag. Det er grunn til å merke seg at Fremstad et al. (1991) beskriver røsslyngen på Asen som lav og tett, og for det meste i moden fase. Også mange av naturbeitemarkene bærer tydelig preg av driftsopphold, med tykke mosematter og mye dødt gras i tillegg til oppslag av kratt av bjørk og vier i kantene. Dette er særlig tilfelle i fuktigere partier, hvor også tindved (NT) stedvis er i ferd med å spre seg.

Under (Figur 5) er det gitt en oversikt over naturtyper og andre viktige arealer innenfor skjøtelsområdet. Her er særlig viktige arealer med tindvedkratt og naturbeitemarker gitt en sterkere farge for å tydeligere vise hvor disse befinner seg. For råd om skjøtsel av disse og andre naturtyper, se kap. 4.2.

3.2 Driftsbeskrivelse

DATO FOR UTARBEIDING AV DRIFTSBESKRIVELSE: 03.04.2024
BESKRIV DAGENS BEITE (EVT. TEGN INN PÅ KART): I 2022 ble satt på 60 utegangersau på øya, og at alle de lett tilgjengelige engarealene ble slått med beitepusser. Det er planer om å videreutvikle området med beite, brenning av lyng og bruk av øya i sommerhalvåret. Helårsbeite er sannsynligvis lite aktuelt på grunn av vanskeligheter med tilsyn i vinterhalvåret. I 2023 gikk det en mindre flokk med utegangersauer på sommerbeite her.
HVOR MANGE DYR BEITER PÅ DE ULIKE BEITEOMRÅDENE: - Ingen i 2023.
BESKRIV NÅVÆRENDE OPPLEGG FOR SVIING (HVA HAR DU SVIDD, NÅR BLE DET SVIDD, EV. TEGN INN PÅ KART): Ikke kjent lyngsviing i nyere tid.
HAR DU GJORT ANDRE SKJØTSELSTILTAK ENN BEITING OG SVIING: Noen kantsoner er åpnet gjennom hogst av ungskog, i første rekke knyttet til dyrkamarka i sør. Noen av engene er grøftet på nytt.
VET DU HVORDAN OMRÅDET HAR VÆRT SKJØTTET TIDLIGERE (BEITING, LYNGSLÅTT, SVIING ELLER ANNET)? Området har tidligere vært skjøtta med slått, beite og sannsynligvis også med brenning ved behov. Noen av engene har vært dyrka opp.
ER DET NOE MED DAGENS SKJØTSEL (ANTALL DYR, KVALITET PÅ BEITEOMRÅDENE) DU MENER BØR ENDRES? Fjerning av trær oppe på heiene er en forutsetning for å kunne brenne trygt. Beite hele eller store deler av året bør gjenopptas med tanke på å unngå at øya på sikt gror igjen. En bør vurdere samarbeid på tvers av gårdene både med tanke på lyngbrenning, beite og rydding av ungskog.

MÅ SKJØTSELEN TILPASSES SPESIELLE VERDIER I OMRÅDET (SJELDNE ARTER, PROBLEMARTER, KULTURMINNER, VERN ETC.)?

Må tilpasses omkringliggende bebyggelse og i noe grad også eiendomsgrenser om det ikke er interesse for skjøtsel på andre eiendommer. Det er viktig å avklare om det hekker hubro eller andre arter her som er sårbare for forstyrrelser i hekkesesongen. Ingen kulturminner innenfor grensene for skjøtselsområdet.

BESKRIV RUTINER FOR TILSYN OG SANKING: -

BESKRIV TILGANG TIL LY PÅ BEITE:

God tilgang på ly, både på innmark og i utmark. Naturlig le bak flere fjellknauser i terrenget.

BESKRIV RUTINER FOR EVENTUELL NØDFØRING OG PLASSERING AV FØRPLASS:

Føringsplass bør etableres i tilknytning til innmark i område der dyra er vant til å finne le.

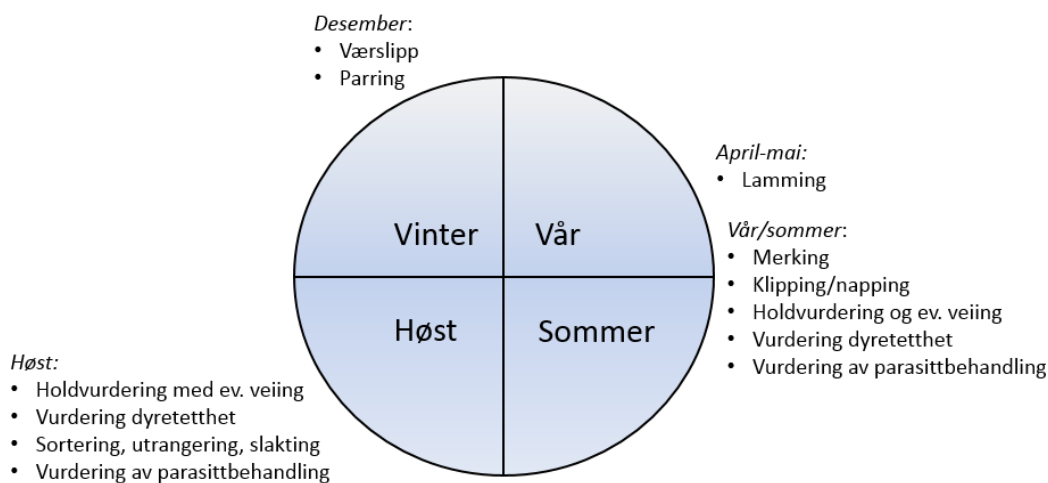
BESKRIV VANNTILGANG TIL DYRA PÅ BEITE:

God tilgang i det meste av terrenget, mange små dammer og tjern.

RELEVANTE TILLATELSER FRA MATTILSYNET (FOR EKSEMPEL DISPENSASJON TIL «UTEGANG UTEN TJENLIG OPPHOLDSROM»):

-

DRIFTEN GJENNOM ÅRET – LEGG TIL AKTIVITETER:

Da det i dag ikke er noen utegangerdrift, finnes det ikke en slik beskrivelse. Figuren illustrerer typiske aktiviteter og omtrentlig tidsrom for disse i utegangerdrift.

4 Skjøtelsesplan for Asen

4.1 Mål for skjøtsel

SKJØTSELSPLAN			
DATO UTARBEIDING AV 1. SKJØTSELSPLAN: 03.04.2024			
DATO BEFARING (1.SKJ.PL.): 21.09.2023			
KONTAKT MED GRUNNEIER/BRUKER (TELEFON, BEFARING, EPOST MM): Kontakt på epost og telefon i forkant av befaring, felles befaring, grunneier har fått mulighet til å uttale seg til utkast til skjøtelsesplan.			
1.SKJØTSELSPLAN UTFORMET AV: Solfrid Helene Lien Langmo			FIRMA: Biofokus
LOKALITET(ER): UTM-SONE 33W	ØST:	NORD:	GNR./BNR.: 89/2
Asen	243167	7099355	
Asen N	243329	7100167	
Asen NØ 2	243431	7099414	
Asen V	242914	7099479	
Asen Ø	243502	7099300	
Asen Ø 2	243388	7099200	
Asen Ø 3	243309	7099049	
Tindvika V	243220	7099820	
Asen 2	243161	7099235	
Asen 2	243228	7099175	
Asen NØ	243414	7099487	
Asen NØ 3	243400	7099306	
Tindvika N	243397	7100223	
Tindvika S	243235	7099607	
NÅVÆRENDE AREAL PÅ SKJØTSELSPLAN-/NATURBASE LOKALITET: Kystlynghei: 562 daa Naturbeitemark: 35 daa		AREAL (ETTER EVENTUELL RESTAURERING): Kystlynghei: 562 daa Naturbeitemark: 35 daa	
DEL AV VERNEOMRÅDE: Nei			HVILKET VERN: -

FINNES DET SÆRSKILTE SKJØTSELSHENSYN I OMRÅDET, HVILKE:

Landskapet både på Asen og i Denne delen av Ørland kommune kan egne seg for hubro (EN). En kjenner ikke til om det er registrert hubro i skjøtselområdet, men hele området ligger innenfor hensynsområder for både hubro og flere andre hekkende rovfugler samt spillplass for brushane (VU). I forkant av igangsettelse av lyngbrenning bør kunnskap om hekkende rovfugl i skjøtselområdet hentes inn hos Statsforvalteren. Dersom man oppdager at hubro hekker i området, eller eventuelt andre truede/sårbare arter, må skjøtselen med lyngsviing tilpasses slik at den ikke går på bekostning av disse artene. Blant annet hubroen drar fordel av skjøtsel, men er sårbar for forstyrrelser, og lyngsviing bør foregå utenfor etableringstiden/hekketiden i de områdene som er nært inntil eventuell reirplass. For hubro vil dette si å flytte lyngsviing til sein høst eller tidlig vinter (november-januar).

Asen er oppgitt å være hekkeområde for sjøfugl, og alle øyer og holmer ligger godt til rette for hekking av blant annet terner, måker, vadefugler og enkelte arter av andefugler. De grunne buktene og vikene på Asen er også viktige for ender og vadefugler og et stort antall andre arter på næringssøk. Skjøtsel her bør skje på en måte som ikke forstyrrer fuglene i hekketida. Øyer med måkekolonier bør brennes med forsiktighet, eventuelt bare ryddes for kratt. Blant annet har erfaringer fra Tarva (Thorvaldsen, 2011) vist at blant annet gråmåke (VU) unngår å hekke i brannflater, og arealer med måkekolonier bør derfor ikke svis, men holdes åpne ved beite og rydding av ungsog. I tillegg er det sannsynlig at også andre arter av sjøfugl hekker langs sjøen på øyene her. Dette må det tas hensyn til ved valg av tidspunkt for sviing. Om en finner arealer med hekkende ærfugl eller andre sjøfugler bør einer og eldre lyng settes igjen ned mot fjæra da fuglene ofte hekker under einerbuskene. Her bør en også vurdere å unngå storfebeite i hekketida da dyra kan trække i stykker eggene.

Unngå brenning i områder med tindved (verdifulle områder markert i fig. 4) og i bergsprekker hvor det finnes eldre lauvtrær. Dette er arealer som med fordel kan settes igjen le for beitedyra, og disse arealene er også gunstige for mange fuglearter. Flere av arealene ligger i tett tilknytning til våtmark, og huser mikrophabitater som ellers ikke finnes ute på disse øyene. Om en finner gamle seljer bør disse settes igjen med tanke på tidligflygende insekter. Spredte lauvtrær og bartrær ellers i heiene hogges. Dette inkluderer også hogst av alle fremmede bartrær som påtreffes.

MÅL

HOVEDMÅL FOR LOKALITETEN(E):

Asen skal være en del av et større kulturlandskap med kystlyngheier, beite- og slåttemarken i aktiv drift i de gamle fiskerbondesamfunnene langs Trøndelagskysten.

Natur- og kulturverdiene på Asen ivaretas gjennom aktiv skjøtsel med en kombinasjon av beite og lyngbrenning, med eventuell slått av mer intensivt utnyttede enger.

Skjøtselen på Asen skal gjennomføres på en måte som ivaretar av hensynet til hekkefugl og til fugler på trekk og rast.

Se på mulighetene for samarbeid om skjøtsel på hele Asen på en måte som er til det beste for det biologiske mangfoldet.

KONKRETE DELMÅL:

Gjenoppta utmarksbeite og skjøtsel med lyngbrenning i arealer der dette ikke er gjennomført på lenge og hvor dette er mulig å gjennomføre.

Gjenoppta beite på en måte som ivaretar naturmangfoldet og samtidig som en sikrer god dyrevelferd.

Fjerning av fremmede bartrær der disse er plantet eller spredd.

EVENTUELLE SPESIFIKKE MÅL FOR DELOMRÅDER: (Delområdene er relatert til kartet i fig. 5.)

Kystlyngheier (sone kystlynghei) skal være funksjonell som kystlynghei, med god balanse mellom lyng og gress, og på sikt en mosaikk av lyng i ulike utviklingsfaser. Kystlyngheia skal være fri for sitkagran og bergfuru og eventuell frøspredning bekjempes aktivt.

Naturbeitemark (sone naturbeitemark og særlig viktige naturbeitemarker) skal være åpne, ha godt beitetrykk og en skjøtsel som ivaretar arts mangfoldet. Engene skal ha lavt innslag av dødt gras og en skal gjennom aktiv skjøtsel unngå oppgjødsling eller overbeite i lokalitetene. Dette gjelder også for engflekker som befinner seg ute i kystlyngheiene.

Myr og våtmark (sone myr og våtmark) skal ikke grøftes eller ødelegges da dette er arealer som sannsynligvis er viktig for en rekke arter fra mange artsgrupper inkludert fugler og insekter.

I de viktigste tindvedkrattene (sone tindvedkratt) skal disse opprettholdes og inngrep unngås. På resten av øya bekjempes tindved med tanke på å opprettholde naturverdier i kystlyngheier og beiteenger. Eventuelle gamle tindvedkratt i smale bergsprekker kan få stå.

TILSTANDSMÅL FOR ENKELTE AV ARTENE:

Redusere mengden krypende einer og øke innslaget av urter og gras i lyngheiene.

Oppnå større grad av mosaikk av lyng i ulike aldersklasser.

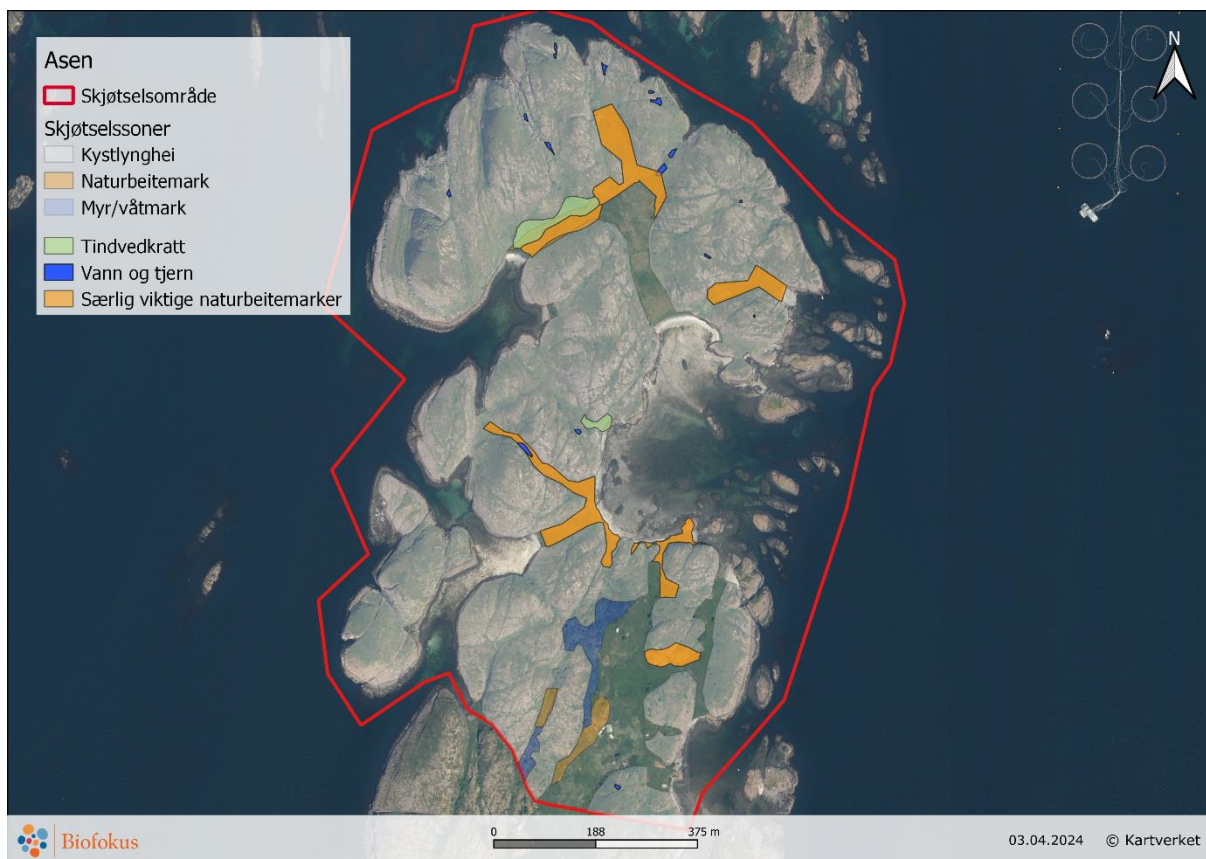
Opprettholde tindved i enkelte områder

I en normal sesong skal flere arter av beitemarksopp opptre i heier og beitemarker

MÅL FOR BEKJEMPELSE AV PROBLEMARTER/GJENGROING:

Unngå frøspredning av sitka-/lutzgran og bergfuru i hele skjøtelsområdet.

Unngå ytterligere gjengroing med lauvkratt inkludert tindved over større arealer samtidig som en ivaretar særlig viktige tindvedkratt, lauvskog og gamle lauvtrær som skal settes igjen som le for dyra eller som mat for insekter.

Figur 5. Oversikt over arealer med kystlynghei (hvit), områder med viktige tindvedkratt (lys grønn) og viktige naturbeitemarker (mørk gul). Også dammer (mørk blå), våtmark og myr (svakere blå) og andre naturbeitemarker (svakere gul) er markert.

4.2 Planlagte skjøtselstiltak

Det er avgrenset en rekke skjøtselssoner på Asen (Figur 5) innenfor skjøtelsområdet. De samme naturtypene finnes også lenger sør på øya. Om en på sikt ønsker å utvide området som skjøttes, kan disse skjøtelsrådene også brukes for områdene lenger sør. Tiltakene for arealene innenfor skjøtelsområdet er kort skissert under:

- **Sone kystlynghei** (562 daa) er kystlynghei (ikke inkludert myrer og vann, men berg og grunnlendte partier inngår). Denne er markert med hvit farge i kartet i fig. 5. Dette er lyngheier med varierende gjengroingsgrad. Heiene domineres i partier av gammel lyng, og yngre lyng finnes hovedsakelig i mer eksponerte partier som i større grad er utsatt for vind, vær og tørke. Særlig tørken i 2014 drepte mye gammel lyng i Midt-Norge
- **Sone naturbeitemark** (ca. 35 daa) er naturbeitemark inkludert noen grunnlendte arealer og enkelte fuktige og myrlendte partier. Disse er markert med gul på kartet i fig. 5, og de som er særlig viktige med tanke på biologisk mangfold er markert med en sterkere gulfarge.

Andre soner:

- **Myrer og våtmarker (ca. 10 daa)** bør i minst mulig grad utsettes for fysiske inngrep med tanke på at dette er sårbare arealer som sannsynligvis er viktige for et stort antall arter fra flere artsgrupper inkludert fugl og insekter.

- **Innmark som tidligere har vært oppdyrka (ca. 65 daa)** har er i utgangspunktet ikke regnet som viktige naturtyper og her stiller en friere i forhold til å ta arealene i bruk til ulike formål. En bør imidlertid vurdere hvorvidt arealene skal gjerdes inne om det er aktuelt å gjødsle dem opp for grasproduksjon. Uten inngjerding er det en fare for at sauene heller beiter her enn i utmarka, og at gjødslingen av disse arealene på sikt fører til en gradvis oppgjødsling også av arealene rundt på grunn av at beitedyra transporterer næringa fra disse engene og ut i utmarka. Mange av artene som finnes i utmarka er sensitive for store økninger i nitrogentilgang, og vil kunne utkonkurreres av mer nitrogentålerante arter.

Beiterelaterte tiltak

BESKRIVELSE AV PLANLAGTE SKJØTSELSTILTAK, BEITING:

Kystlynghei. Lyngheiene på Asen ligger mange steder i tette mosaikker med berg i dagen. Knausene med lyngheier er skilt av dalsøkk dominert av rike naturbeitemarker og myrer. Mange av heiene domineres av røsslyng og partivis av gras og urter, samt partier med mye einer. Som følge av gjengroingen er det mange steder også tette matter av mose og dødt gras både i heier og enger. Beite bør derfor gjenopptas i løpet av få år om ikke gjengroingen skal komme så langt at artsmangfoldet utarmes og gjengroing med unge trær skyter fart.

Tallet på beitedyr må tilpasses beitegrunnlag og lengde på beitesesong. Om en tar utgangspunkt i villsauboka (Buer, 2011) anbefales det 10 daa godt lyngbeite per vinterføra sau, men dette gjelder for netto arealer uten bart fjell. Med bart fjell inkludert bør en regne ca. 15-20 daa per vinterføra dyr. Dette er tall som tar utgangspunkt i at dyra går ute hele året. Kystlyngheiene innenfor skjøtelsområdet er på maksimalt. 562 daa (ekskludert større myrer og vann, men inkludert berg i dagen). Basert på standardtallene (15-20 daa per vinterføra sau uten lam) bør kystlyngheiene sammen med øvrige beitearealer, samlet sett rundt 600 daa kunne fø rundt 30-40 vinterføra dyr på helårsbeite. Samtidig vil de kunne fø et betydelig høyere antall (60-80 dyr) om en bare beiter i sommerhalvåret. Hvor mange en kan fø om en bare beiter i sommerhalvåret er avhengig av lengden på beitesesongen, samt hvor hardt dyra eventuelt beiter på lyngspirene i nysvidde arealer. Det er en fordel om dyra kommer ut på beite så tidlig som mulig (mars-april) med tanke på å beite ned vegetasjonen godt og også beite på vekster som senere i sesongen er mindre attraktive som beiteplanter slik som sølvbunke og ulike starrarter. Om en i tillegg inkluderer innmark som er mer oppgjødsla (tidligere dyrkamark) i arealene som beites, kan en ha flere dyr her enn om disse holdes utenfor.

Om en ikke skal beite innmarka, men ha en annen bruk av denne, er det en forutsetning at disse arealene gjerdes inne, fortrinnsvis med permanente gjerder. Lettgjerder krever svært jevnlig tilsyn. De faller lett ned, må ha strømforsyning og det er også en betydelig fare for at beitedyr kan sette seg fast i dem. Å gjerde inne disse engene vil være krevende da de ligger klemt inne mellom lyngheiene. Dette vil kreve store ressurser, og en bør derfor vurdere å bare gjerde inne enkelte deler som lett lar seg gjerde inne. Slike gjerder kan også vanskeliggjøre beitedyrenes tilgang til enkelte heiområder.

Mengden dyr på beite vil alltid være en avveining mellom tilgjengelig beite og arbeidsinnsatsen som kreves for å passe på dyra, samt i hvor stor grad en lar dyra få tilgang til tilleggsfôr og om de tas inn om vinteren ved helårsbeite. Ved beite bare i deler av året bør tilleggsfôring i størst mulig grad unngås. Tilgang på ly ved dårlig vær samt tilgangen på vann er ikke noe problem i heiene på grunn av de store mengdene vann og tjern, samt øyas naturlige topografi. Uavhengig av hvilken

beitestrategi som velges må dyra ha jevnlig tilsyn. Beitetrykket i heiene bør overvåkes nøye med tanke på å sikre tilstrekkelig spiring av lyng i nysvidde arealer, da en ellers vil kunne ødelegge de nye lyngspirene. Overvåkning av beitetrykket vil også være et viktig ledd i å lære seg hvilken diett den aktuelle flokken faktisk har, noe som erfaringsmessig ser ut til å variere mye både mellom besetninger og også med sauerase. På Asen finnes mange driftvoller med tang og tare. I mange besetninger med utegangersau er dette mange steder populær mat i vinterhalvåret. Videre vil det på Asen være nødvendig å følge med på hvorvidt sauene bare beiter på innmarka, eller om de også faktisk beiter i utmarka. Siden det ikke gjødsles i lyngheiene bør en vurdere å bruke litt kraftfôr til utegangersau, særlig ved helårsbeite. Dette er særlig viktig i forkant av lamming. Også tilgang på mineralnæring bør overvåkes, og en kan vurdere saltslikkesteiner ved behov. Disse kan da med fordel plasseres i arealer der en ønsker å øke beitetrykket.

For å sikre beitekvaliteten i lyngheiene videre, vil bekjempelse av sitkagran, bergfuru og andre fremmede trær på sikt kunne bli nødvendig på Asen. Også eventuell annen skog som dukker opp må fjernes før brenning i lyngheiene. Dette utenom bjørkekratt og tindvedkratt som skal stå igjen som le. Det er viktig at både stammer og kvist av hogde trær fjernes før det brennes. Kvist kan gjerne deponeres og brennes for eksempel i områder med bare nakent berg. For å kunne nyttiggjøre seg hele beitearealet på Asen, må øya deles i to med gjerde om dyrene skal holde seg på den aktuelle eiendommen. Også i beitemarkene må lauvskog og tindved i spredning bekjempes.

Naturbeitemark. Engene er i stor grad åpne og treløse, men med noe lauvoppslag og de nevnte tindvedkrattene. De viktigste av disse bør settes igjen (jf. fig. 5), mens tindved og annen ung lauvskog ellers bør bekjempes for å unngå at engene gror igjen. Gamle seljer bør settes igjen om slike påtreffes. Selv om engene er åpne, har de for det meste innslag av mye dødt gras. Det vil derfor være en stor fordel om det settes på beitedyr forholdsvis raskt, og gjerne beite med flere dyreslag (eks. saug og geit) og høyt beitetrykk de første par årene. Tilleggsfôring innenfor sonen bør unngås helt, og heller konsentreres på dyrkamarka mot sør, i den grad det er nødvendig. Ved tilleggsfôring bør en være obs med tanke på spredning av uønska arter slik som nesler, høymole og veitistel. Arealene i naturbeitemarkene bør ikke sprøytes, pløyes eller slås med beitepusser gjentatte ganger. Kjøring med tunge maskiner bør i størst mulig grad unngås foruten på frossen mark.

KOSTNADSOVERSIKT	PRIOTITERING (ÅR)	ANTALL DAA OG KOSTNAD PER DAA	KONTROLL (ÅR)
TILTAK BEITING OG TILRETTELEGGING FOR BEITING: Beiting av Asen, fortrinnsvis med utegangersau, geiter eller en kombinasjon av disse hele eller store deler av sesongen.	Årlig	Ca. 600 daa inkludert lyngheier, naturbeitemarker og våtmarker, ca. 660 daa inkl. gammel dyrkamark.	
Gjerde tvers over øya om resten ikke skal inngå i beiteområdet. Rundt 700 meter gjerde kreves, og deler av dette må bores i fast i fjell.	2024/2025	Ca. 700 m. gjerde	
Vedlikehold av gjerder etter at disse er satt opp.	Ved behov	Hele området	

Eventuelt inngjerding av dyrkamark. En bør vurdere å bare gjerde inne deler av engene, da samlet lengde rundt engene er mellom 2000 og 2500 m, og de ligger klemte inne mellom lyngheiene. Gjerdene vil derfor kunne vanskeliggjøre beitedyrenes bevegelser i terrenget.	?	65 daa.	
UTSTYRSBEHOV KNYTTET TIL BEITING OG TILRETTELEGGING FOR BEITING: Nettinggjerde, stolper, jernstolper, bor for å feste jernstolper i berget, motorsag, ryddesag, grinder. Personell for å utføre jobben.			

Planer for sviing

BESKRIVELSE AV PLANLAGTE SKJØTSELSTILTAK MED SVIING:

Noe av formålet med lyngbrenning å lage en mosaikkstruktur av lyng i ulike aldersfaser, og en bør derfor legge opp til å spre brannflatene utover. Det er viktig å ikke brenne for store flater av gangen, ca. 10-30 daa er anbefalt (Miljødirektoratet, 2013). På Asen vil en anbefale at flatene ikke er større enn 10 daa. Sviing bør fortrinnsvis skje i striper og flekkvis, snarere enn i sirkler. Brenninga må skje i tett dialog med brannvesenet og andre grunneiere i området. For å unngå at brannen kommer ut av kontroll inn mot eiendomsgrensene og mot dyrkamark med mye dødt gras vil det være nødvendig å etablere branngater for sikrere å kunne kontrollere brannen. Det er mye gammel lyng på Asen, og særlig arealer med høyvokst gammel lyng er aktuelle å svi sammen med områder med mye krypende einer. Hvor mye som svis årlig må tilpasses arbeidskapasitet hos dem som skal utføre brenningen samt tilgang på kompetent personell. Hvis man er usikker kan man rådføre seg med SNO eller andre med kompetanse, og eventuelt også forsøke å få til et lyngsviingskurs i området om det er flere som er interessert i lyngsviing. Det er ofte ikke særlig mange dager hver vinter som er egnet for slik lyngsviing, og derfor viktig å kunne utnytte disse dagene effektivt. I forbindelse med oppstart av sviing er det i en opplæringsfase fornuftig å velge arealer hvor brannen lett lar seg kontrollere.

Hvor ofte man kan brenne samme flate avhenger av hvor fort revegeteringen skjer. For å finne ut dette må man følge med på vegetasjonen og rotasjonstiden på lyngen (dvs. fra den spirer til den er så gammel at den må svies på nytt). Vanligvis går en ut fra en rotasjonstid på 15-20 år. Om en går ut fra en rotasjonstid på 15-20 år, kan en svi mellom 20-40 daa årlig her ute. Mye av dette arealet har imidlertid en del nakent berg og grunnlendte partier som ikke brenner så godt, slik at det faktiske arealet som brenner vil være lavere enn dette. Om det finnes arealer hvor en må ta hensyn til hekkefugl, vil arealet en kan svi årlig bli enda lavere.

Lyngbrenning bør skje i perioder hvor bakken er frossen eller våt, men lyngen likevel er så tørr at den lar seg brenne. Dette for å spare frøbanken i jorda, men også for å unngå å sette fyr på selve torva. Det er viktig med gunstig vindretning i forhold til å kunne brenne opp mot vinden. Slike forhold er ikke alltid til stede, og det er ikke sikkert en får brent like mye (eller noe som helst) alle år. Om det et år ikke lar seg gjøre å brenne i løpet av vinterhalvåret kan dette gjennomføres et senere år, og en prioriterer heller andre tiltak i kulturlandskapet slik som hogst av fremmede bartrær eller vedlikehold av gjerder og innmark. I forbindelse med oppstart av sviing bør enkelttrær som er over 1 meter som finnes spredt i lyngheiene hogges. Imidlertid kan klynger med trær i enkelte søkk og nordvendte

bergsprekker settes igjen som le for dyra slik som tidligere omtalt. Dette inkluderer også prioriterte tindvedkratt. Både mot arealer med tindvedkratt og lauvskog som skal settes igjen, og ut mot eiendomsgrenser og dyrkamark med mye dødt gras kan det bli nødvendig å opprette branngater for å kunne brenne kontrollert.

Etter brenning vil det være en for del om vegetasjonsutviklingen innenfor brannflatene registreres og noteres for å kunne anslå regenereringshastigheten til lyngen (hvor raskt den kommer tilbake etter brenning). Denne kan tenkes å variere innenfor skjøtselsområdet. Noter gjerne også hvilke urter som etter hvert blir dominerende, samt hvor fort de ulike artene går tilbake til fordel for lyng. Følg også med på om sitkagran, bergfuru o.l. eventuelt spirer i brannflatene, samt i hvor stor grad dyra beiter ned den spirende røsslyngen på sommeren. Det er svært viktig å være oppmerksom på at sitka-/lutzgran kan spire i store mengder i brannflater i kystlynghei. Hvis dette skjer, må småplantene fjernes etter hvert om de ikke beites tilstrekkelig. Kunnskapen som på sikt opparbeides om de enkelte lyngheiene, er verdifull når en senere skal se på vegetasjonsutviklingen på lokaliteten i et lengre tidsperspektiv. Det kan også lønne seg å ta bilder for dokumentasjon.

Det bør stå igjen en del kantsoner med eldre lyng enkelte steder etter sviing, blant annet med tanke på insekter og ned mot sjøen med tanke på hekkefugl. Einerkratt bør settes igjen i områder der en eventuelt påviser at ærfugl eller andre fuglearter benytter disse til hekking, og områder hvor det hekker måker bør ikke svis men bare ryddes og beites. Dersom man oppdager hekkende hubro eller andre sårbare/truede arter i området må disse tas hensyn til ifm. sviing, samt ved valg av tidspunkt for sviing. I slike områder kan det være aktuelt å svi når det er barfrost om høsten, snarere enn på etterjuls vinteren og tidlig på våren. De senere årene har det vært flere slike barfrostperioder på høsten hvor det har ligget godt til rette for lyngsviing i Trøndelag.

KOSTNADSOVERSIKT	PRIOTITERING (ÅR)	ANTALL DAA OG KOSTNAD PER DAA	KONTROLL (ÅR)
TILTAK SVIING: Sviing av lyng	Årlig	10-40 daa per år.	Årlig ved rapportering
UTSTYRSBEHOV KNYTTET TIL SVIING: Gassbrenner, brannvifte, nok kompetent personell og nok personell til å gjennomføre brenningen på en forsvarlig måte, greinsaks, greip, egnet bekledning for dem som skal utføre brenningen.			

Planlagte restaureringstiltak

Beskrivelse av planlagte restaureringstiltak:

Restaurering av lyngheiene på Asen er begrenset til noen få tiltak da mange av heiene fremdeles er treløse og gjengroingen er sparsom. Generelt bør oppslag med busker/trær hogges ut ved høyde over ca. 1 meter for å forhindre videre gjengroing og sikre at brannen ikke kommer ut av kontroll. Einerbusker brenner godt og trenger ikke hugges ut på forhånd, men skulle store busker/stammer stå igjen etter brann bør disse fjernes. Einerlik kan i sin tur bidra til å binde jorda, særlig i bratte skråninger og hindre erosjon på grunn av sauetråkk som kan oppstå på grunn av høyt beitetrykk i nysvidde områder. Unntak for fjerning av skog er arealer som skal settes igjen som le og områdene

med tindvedkratt. Også noen vierkratt i fuktige områder kan gjerne settes igjen da dette er populær mat for sauene.

Etter brenning må en holde oppsyn med eventuelle oppslag av frøplanter av fremmede bartrær i nysvidde arealer. Av og til, og kanskje særlig ved lavt beitetrykk, kan sitkagran spire i enorme mengder i slike arealer. Både ved og kvist fjernes fra lokalitetene etter hogst. Kvist kan med fordel brennes i områder med nakent berg eller på rullesteinstrender. Arbeidet med fjerning av skog må tilpasses andre arbeidsoppgaver på gården. Transport av virke og utstyr kan med fordel skje på frossen mark, særlig om en bruker traktor/ATV i til denne jobben.

KOSTNADSOVERSIKT	PRIOTITERING (ÅR)	ANTALL DAA OG KOSTNAD PER DAA	KONTROLL (ÅR)
SPESIFIKKE RESTAURERINGSTILTAK: Fjerning av sitkagran, bergfuru og ev. andre treslag før sviing. Arbeidet kan gjerne påbegynnes snarlig, og arealer med spredning av fremmede bartrær prioriteres i arbeidet. Unngå arealer der skogen er beregnet å skulle stå igjen som le for dyra, inkludert tindvedkratt som skal stå igjen. Innsatsen tilpasses andre arbeidsoppgaver på gården.	Før en svir konkrete arealer. Oppstart snarlig.	50 timer per år i fem år	
UTSTYRSBEHOV KNYTTET TIL RYDDING/HOGST/FJERNING AV PROBLEMARTER: Ryddesag, motorsag, vernutstyr m.m.			

Andre planlagte skjøtselstiltak

ANDRE AKTUELLE SKJØTSELSTILTAK
Oppfølging av eventuell frøspredning av sitkagran eller bergfuru etter brenning Plukking av søppel i fjæresonen vil være en fordel for beitedyra Eventuell inngjerding av dyrkamarka om denne ikke skal beites.

KOSTNADSOVERSIKT	PRIOTITERING (ÅR)	ANTALL DAA OG KOSTNAD PER DAA	KONTROLL (ÅR)
TILTAK: Søppelplukking	Årlig	20 timer	
UTSTYRSBEHOV			
ANNET: Båt, søplesekker, hansker og utstyr for forsvarlig håndtering av søppelet.			

4.3 Oppfølging av skjøtselsplanen

OPPFØLGING
NESTE REVIDERING/EVALUERING ÅR: 2034
BEHOV FOR YTTERLIGERE REGISTRERING AV SPESIFIKKE NATURTYPER OG/ELLER ARTSGRUPPER: En bør kartlegge om hubro eller andre sårbare/truede fuglearter hekker i heiene, og hvorvidt det er enkeltområder som ikke bør brennes på grunn av dette. Kartlegging av beitemarksopp etter igangsatt skjøtsel.
NYLIG GJENNOMFØRTE ELLER PÅBEGYNT TILTAK SOM ER FINANSIERT: Noe lauvkratt er ryddete langs kanten av innmark. Denne er delvis grøftet på nytt og arbeid med hus er påbegynt. Heiene var beitet i 2022, og også i 2023.
ANSVAR
PERSON(-ER) SOM HAR ANSVAR FOR Å GJENNOMFØRE TILTAKENE I SKJØTSELSPLANEN: Ole Ståle Nilsen

Kilder

- Artsdatabanken. (2018). *Norsk rødliste for Naturtyper* 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>
- Artsdatabanken. (2021). *Norsk rødliste for arter* 2021. <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>
- Artsdatabanken. (2023, august 11). *Fremmede arter i Norge—Med økologisk risiko* 2023. <https://www.artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023>
- Artsdatabanken og GBIF Norge. (2024). *Artskart—Internettportal for artssøk*. <https://artskart.artsdatabanken.no/>
- Buer, H. (2011). *Villsauboka*. Selja Forlag, Florø.
- Fremstad, E., Aarrestad, P. A., & Skogen, A. (1991). *Kystlynghei på Vestlandet og i Trøndelag. Naturtype og vegetasjon i fare* [NINA utredning 029. 172 s.].
- Hansen, H. K. (1986a). *Åfjord og Jøssund gårdshistorie. B. 1: 1500-1800*. Åfjord Heimbygdslag, Åfjord kulturkontor og Nemnda for Jøssund Gårdshistorie.
- Hansen, H. K. (1986b). *Åfjord og Jøssund gårdshistorie. B. 2: 1801-1875*. Åfjord Heimbygdslag, Åfjord kulturkontor og Nemnda for Jøssund Gårdshistorie.
- Kristiansen, M. E. V. (1994). *Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap—Sør-Trøndelag fylke, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Miljøvern avdelingen, Rapport 6-1994*.
- Miljødirektoratet. (2013). *Kystlyngheiene i Norge—Kunnskapsstatus og beskrivelse av 23 referanseområder. Rapport M23-2013. M23.pdf* (www.miljodirektoratet.no).
- Miljødirektoratet. (2023). *Kartleggingsinstruks. Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2. Miljødirektoratet veileder* (M-2209 2023; s. 374). <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2022/januar/kartleggingsinstruks-kartlegging-av-terrestriske-naturtyper-etter-nin/>
- Miljødirektoratet. (2024). *Naturbase*. <https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>
- Moen, A. (1998). *Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon*. Statens Kartverk.
- NGU. (2024a). *Interaktivt berggrunnskart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste*. https://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/
- NGU. (2024b). *Interaktivt løsmassekart fra Norges geologiske undersøkelser sin digitale karttjeneste*. https://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/
- Norderhaug, A. (1999). *Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker*. Landbruksforlaget.
- Prestø, T., & Lyngstad, A. (2002). *Biologisk mangfold i Bjugn kommune* (rapport 8–2002; s. 79). NTNU vitens.mus.Bot.Notat.
- Thorvaldsen, P. (2011). *Skjøtselsplan for kystlynghei på Tarva i Bjugn kommune. Bioforsk Rapport nr. 134 2011*.

Vedlegg

Bilder

Figur 6. 33N N7099137 V243245 Litt av tidligere oppdyrka mark helt i sør sett mot sør. Arealet er oppgjødsla og høgvokst. En bør vurdere om disse engene skal gjerdes ute fra resten av heiene, noe som avhenger av planer for videre bruk. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 7. 33N N 7099069 V 243275. Fra en av de sørlige murerike heiene sett mot nord. Som en ser, er det en del trær som må fjernes i forkant av brenning. Dammen er en av mange i heiene. Denne er oppmurt og har sannsynligvis tjent som drikkevann. Heia er rik, med mye urter og gras. De gule blomstene er gulmaure, en av mange kalkkrevende arter registrert her. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 8. 33N N 7099001 V243282. Fra omtrent samme posisjon som forrige bilde, men mot sør. Her finnes enkelte frøspredde individer av fremmede furutrær som bør bekjempes før de får kongler og kan spre seg ytterligere. Toppen av denne heia er betydelig fattigere enn arealet i fig. 7 noen få meter unna. Her oppe dominerer lite krevende arter og mye lyng. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 9. 33N N 7099335 V 243195. Areal vest for innmarka sett mot nord. Dette området består av våtmark (sone våtmark i fig. 5) med mye lauvkratt av ulike slag og egner seg godt som le. Dette bør derfor få stå. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 10. 33N N7100088 V243337. Sentrale deler av lokaliteten sett mot hhv. nordvest (øverst) og nordøst (nederst). Øverst ser en naturbeitemark og deler av tindvedkrattet som bør settes igjen som strekker seg langs kanten av beiteenga. Buskene midt ute i enga kan imidlertid fjernes. Nederst skimter en deler av dette krattet til venstre i bildet. Videre ser en tydelig skillet mellom enger som har vært pløyd og naturbeitemarkene som ligger mellom bergknausene. Fjellet bakerst i det øvre bildet er Storfjellet (53 moh.). Her ligger det godt til rette for kontrollert brenning av lyng. Da brannen vil stoppe ut mot kantene og opp mot toppen. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 11. 33N N7099414 V243041. Helt vest på Asen mot nord med Storfjellet som den mest markerte toppen. Holmen til venstre i bildet faller sammen med Asen på fjære sjø og beitedyra kan fritt bevege seg mellom denne og resten av øya. Her er lyngheiene mer eller mindre helt intakte til tross for langt driftsopphold. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 12. 33N N7099907 V243407. Helt nordøst på øya finnes også lyngheier adskilt av smale striper med og beitemarker. Engene her har ikke vært pløyd på svært lenge, og domineres blant annet av enghavre (NT), dunhavre og gulmaure. Langs sandstrendene, som i stor grad består av skjellsand, finnes driftvoller og fragmenter av sanddynemarken. Slike beiteenger er det mange av på Asen, og mange er fremdeles helt uten trær selv om de har tykke tepper av moser og dødt gras som følge av manglende skjøtsel. Denne typen beiteenger er ofte svært rike på beitemarksopp og kan huse et høyt mangfold av rødlistearter. Her vil det derfor være svært aktuelt å kartlegge på nytt for beitemarksopp etter igangsatt skjøtsel. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

Figur 13. Et par bilder som viser noe av artsrikdommen med rike kystlyngheier med marianøkleblom (VU) øverst (blad innfelt), og naturbeitemark med mye rødknapp (nederst). Samlet sett huser øya stor naturvariasjon, noe som danner grunnlag for et stort artsmangfold. Foto: Solfrid Helene Lien Langmo.

Artsliste

Tabell 3: Samlet artsliste for Asen basert på feltkartlegging (12.09.2023) og eksport fra Artskart (13.03.2024) (Artsdatabanken og GBIF Norge, 2024). Kategorier fra rødlisten (arter som er truet av utryddelse): RE – regionalt utdødd; CR – kritisk truet; EN – sterkt truet; VU – sårbar; NT – nær truet; DD – datamangel; NE – ikke vurdert, NA – ikke egnet; LC – livskraftig (ikke rødlistet). Kategorier fra fremmedartslisten (fremmede arter som medfører en økologisk risiko for norsk natur): SE – svært høy risiko; HI – høy risiko; PH – potensielt høy risiko; LO – lav risiko; NK – ingen kjent risiko.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Seneste funn
Karplanter	<i>Acer pseudoplatanus</i>	platanlønn	Svært høy risiko (SE)	6/13/1997
Karplanter	<i>Achillea millefolium</i>	ryllik	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Achillea ptarmica</i>	nyseryllik	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Agrostis canina</i>	hundekvein	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Ajuga pyramidalis</i>	jonsokkoll	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Alchemilla alpina</i>	fjellmarikåpe	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Alchemilla filicaulis</i>	grannmarikåpe	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Alchemilla glabra</i>	glattmarikåpe	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Alchemilla micans</i>	glansmarikåpe	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Alchemilla monticola</i>	beitemarikåpe	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Alchemilla subcrenata</i>	engmarikåpe	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Alchemilla vulgaris</i>	stjernemarikåpe	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Alchemilla wichurae</i>	skarmarikåpe	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Alopecurus pratensis</i>	reverumpe	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Angelica archangelica</i> subsp. <i>litoralis</i>	strandkvann	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Angelica sylvestris</i>	sløke	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Antennaria dioica</i>	kattefot	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	gulaks	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Anthriscus sylvestris</i>	hundekjeks	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Anthyllis vulneraria</i>	rundbelg	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Anthyllis vulneraria</i> subsp. <i>vulneraria</i>	bakkerundbelg	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	melbær	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Arctous</i>	rypebærslekta	Ukjent	6/13/1997
Karplanter	<i>Armeria maritima</i>	fjærekoll	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Arrhenatherum elatius</i>	hestehavre	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Asplenium ruta-muraria</i>	murburkne	Livskraftig (LC)	6/13/1997

Karplanter	<i>Asplenium septentrionale</i>	olavsskjegg	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Athyrium filix-femina</i>	skogburkne	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Atriplex</i>	tangmeldeslekta	Ukjent	6/13/1997
Karplanter	<i>Atriplex littoralis</i>	strandmelde	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Avenella flexuosa</i>	smyle	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Avenula pubescens</i>	dunhavre	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Betula</i>	bjørkeslekta	Ukjent	6/13/1997
Karplanter	<i>Betula pubescens</i>	bjørk	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Bistorta vivipara</i>	harerug	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Calluna vulgaris</i>	røsslyng	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Caltha palustris</i>	bekkeblom	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Campanula rotundifolia</i>	blåklokke	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Cardamine dentata</i>	sumpkarse	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Cardamine pratensis</i>	engkarse	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex canescens</i>	gråstarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex capillaris</i>	hårstarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex capillaris subsp. capillaris</i>	myrhårstarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex demissa</i>	grønnstarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex dioica</i>	særbustarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex flacca</i>	blåstarr	Nær truet (NT)	7/21/2023
Karplanter	<i>Carex hostiana</i>	engstarr	Livskraftig (LC)	8/3/1978
Karplanter	<i>Carex maritima</i>	buestarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex nigra subsp. juncea</i>	stolpestarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex nigra subsp. nigra</i>	slåttstarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex pallescens</i>	bleikstarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex panicea</i>	kornstarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex pilulifera</i>	bråtestarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex pulicaris</i>	loppestarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex rostrata</i>	flaskestarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex subspathacea</i>	ishavsstarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex vaginata</i>	slirestarr	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Carex viridula subsp. pulchella</i>	musestarr	Livskraftig (LC)	8/3/1978
Karplanter	<i>Carum carvi</i>	karve	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Cerastium fontanum</i>	arve	Livskraftig (LC)	6/13/1997

Karplanter	<i>Chamaepericlymenum suecicum</i>	skrubber	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Cirsium arvense</i>	åkertistel	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Cirsium vulgare</i>	veitistel	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Cochlearia</i>	skjorbuksurtslekta	Ukjent	6/13/1997
Karplanter	<i>Comarum palustre</i>	myrhatt	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Corydalis intermedia</i>	lerkespore	Livskraftig (LC)	5/19/1985
Karplanter	<i>Cystopteris fragilis</i> var. <i>fragilis</i>	skogskjøløk	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Dactylis glomerata</i>	hundegras	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Dactylorhiza maculata</i> subsp. <i>maculata</i>	flekkmarihand	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Deschampsia cespitosa</i>	kvassbunke	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Draba incana</i>	lodnerublom	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Drosera rotundifolia</i>	rundsoldogg	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Dryopteris expansa</i>	sauetelg	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Dryopteris filix-mas</i>	ormetelg	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Eleocharis quinqueflora</i>	småsivaks	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Eleocharis uniglumis</i>	fjæresivaks	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Elytrigia repens</i>	kveke	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Empetrum nigrum</i> subsp. <i>nigrum</i>	storkrekling	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Epilobium montanum</i>	krattmjølke	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Equisetum arvense</i>	åkersnelle	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Equisetum pratense</i>	engsnelle	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Eriophorum angustifolium</i>	duskull	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Eriophorum vaginatum</i>	torvull	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Festuca rubra</i>	rødsvingel	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Festuca vivipara</i>	geitsvingel	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Filipendula ulmaria</i>	mjødurt	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Fragaria vesca</i>	markjordbær	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Galeopsis</i>	dåslekta	Ukjent	6/13/1997
Karplanter	<i>Galium aparine</i>	klengemaure	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Galium boreale</i>	hvitmaure	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Galium mollugo</i>	veistormaure	Lav risiko (LO)	6/13/1997
Karplanter	<i>Galium verum</i>	gulmaure	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Geranium sylvaticum</i>	skogstorkenebb	Livskraftig (LC)	6/13/1997

Karplanter	<i>Geum rivale</i>	enghumleblom	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	fugletelg	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Hierochloë</i>	marigrasslekta	Ukjent	6/13/1997
Karplanter	<i>Hierochloë odorata subsp. odorata</i>	engmarigras	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Hippophaë rhamnoides</i>	tindved	Nær truet (NT)	10/13/2019
Karplanter	<i>Honckenya peploides</i>	strandarve	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Huperzia selago</i>	lusegras	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Hypericum maculatum</i>	firkantperikum	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Juncus articulatus</i>	ryllsiv	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Juncus gerardii</i>	saltsiv	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Juniperus communis</i>	einer	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Knautia arvensis</i>	rødknapp	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Lathyrus pratensis</i>	gulflatbelg	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Leymus arenarius</i>	strandrug	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Ligusticum scoticum</i>	strandkjeks	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Linum catharticum</i>	vill-lin	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Lolium pratense</i>	engsvingel	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Lotus corniculatus</i>	tiriltunge	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Luzula campestris</i>	markfrytle	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Luzula multiflora subsp. multiflora</i>	engfrytle	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Luzula pilosa</i>	hårfrytle	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	hanekam	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Lysimachia europaea</i>	skogstjerne	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Lysimachia maritima</i>	strandkryp	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Menyanthes trifoliata</i>	bukkeblad	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Molinia caerulea</i>	blåtopp	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Myriophyllum</i>	tusenbladslekta	Ukjent	6/13/1997
Karplanter	<i>Narthecium ossifragum</i>	rome	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Neottia cordata</i>	småtteblad	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Oxalis acetosella</i>	gjøkesyre	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Pedicularis palustris</i>	myrklegg	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Phalaris arundinacea</i>	strandrør	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Phegopteris connectilis</i>	hengeving	Livskraftig (LC)	6/13/1997

Karplanter	<i>Picea sitchensis</i>	sitkagran	Svært høy risiko (SE)	6/13/1997
Karplanter	<i>Pilosella officinarum</i>	hårsveve	Ikke vurdert (NE)	6/13/1997
Karplanter	<i>Pimpinella saxifraga</i>	gjeldkarve	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Pinguicula vulgaris</i>	tettegras	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Pinus mugo</i>	bergfuru	Svært høy risiko (SE)	7/21/2023
Karplanter	<i>Pinus sylvestris</i>	furu	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Plantago lanceolata</i>	smalkjempe	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Plantago maritima</i>	strandkjempe	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Platanthera bifolia</i>	nattfiol	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Poa humilis</i>	små rapp	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Poa remota</i>	storrapp	Nær truet (NT)	6/13/1997
Karplanter	<i>Poa trivialis</i>	markrapp	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Polygala vulgaris</i>	storblåfjær	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Polypodium vulgare</i>	sisselrot	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Populus tremula</i>	osp	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Potamogeton berchtoldii</i>	små tjernaks	Livskraftig (LC)	7/19/1988
Karplanter	<i>Potentilla anserina subsp. anserina</i>	gåsemure	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Potentilla argentea</i>	sølv mure	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Potentilla crantzii</i>	flekkmure	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Potentilla erecta</i>	tepperot	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Primula veris</i>	marianøkleblom	Sårbar (VU)	7/21/2023
Karplanter	<i>Puccinellia capillaris</i>	taresaltgras	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Puccinellia maritima</i>	fjæresaltgras	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Pyrola minor</i>	perlevintergrønn	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Ranunculus acris</i>	bakkesoleie	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Ranunculus auricomus</i>	lundnyresoleie	Ikke vurdert (NE)	6/13/1997
Karplanter	<i>Ranunculus flammula</i>	grøftesoleie	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Ranunculus repens</i>	krypsoleie	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Rhinanthus</i>	engkallslekta	Ukjent	6/13/1997
Karplanter	<i>Rhodiola rosea</i>	rosenrot	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Ribes rubrum</i>	hagerips	Ikke risikovurdert (NR)	6/13/1997
Karplanter	<i>Rosa</i>	roseslekta	Ukjent	6/13/1997
Karplanter	<i>Rosa</i>	roseslekta	Ukjent	6/13/1997
Karplanter	<i>Rosa spinosissima</i>	trollnype	Sårbar (VU)	6/13/1997

Karplanter	<i>Rosa villosa</i>	plommenype	Ingen kjent risiko (NK)	6/13/1997
Karplanter	<i>Rosa vosagiaca</i>	kjøtttype	Livskraftig (LC)	7/19/1988
Karplanter	<i>Rubus chamaemorus</i>	molte	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Rubus idaeus</i>	bringebær	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Rubus saxatilis</i>	teiebær	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Rumex acetosa</i>	matsyre	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Rumex crispus</i>	krushøymol	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Rumex longifolius</i>	høymol	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Sagina procumbens</i>	tunarve	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Salix aurita</i>	ørevier	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Salix caprea</i>	selje	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Salix glauca</i>	myrvier	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Salix glauca subsp. stipulifera</i>	russevier	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Salix pentandra</i>	istervier	Livskraftig (LC)	7/19/1988
Karplanter	<i>Saussurea alpina</i>	fjelltistel	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Saxifraga cotyledon</i>	bergfrue	Livskraftig (LC)	10/13/2019
Karplanter	<i>Saxifraga oppositifolia</i>	rødsildre	Nær truet (NT)	7/21/2023
Karplanter	<i>Sedum acre</i>	bitterbergknapp	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Sedum annuum</i>	småbergknapp	Livskraftig (LC)	7/21/2023
Karplanter	<i>Selaginella selaginoides</i>	dvergjamne	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Silene dioica</i>	rød jonsokblom	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Silene uniflora</i>	strandsmelle	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Solidago virgaurea</i>	gullris	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Sonchus arvensis</i>	åkerdylle	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Sorbus aucuparia</i>	rogn	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Spergularia media</i>	havbendel	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Stellaria media</i>	vassarve	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Suaeda maritima</i>	saftmelde	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Succisa pratensis</i>	blåknapp	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Taraxacum</i>	fjelløvetann-gruppa	Ukjent	6/13/1997
Karplanter	<i>Trichophorum cespitosum subsp. cespitosum</i>	småbjørneskjegg	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Trichophorum cespitosum subsp. germanicum</i>	storbjørneskjegg	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Trifolium pratense</i>	rødkløver	Livskraftig (LC)	6/13/1997

Karplanter	<i>Trifolium repens</i>	hvitkløver	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Triglochin maritima</i>	fjæresauløk	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Triglochin palustris</i>	myrsauløk	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Tripleurospermum inodorum</i>	ugressbalderbrå	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Tripleurospermum maritimum</i>	strandbalderbrå	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Tripolium pannonicum subsp. tripolium</i>		Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Urtica dioica</i>	stornesle	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Vaccinium myrtillus</i>	blåbær	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Vaccinium uliginosum</i>	blokkebær	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	tyttebær	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Valeriana sambucifolia subsp. salina</i>	strandvendelrot	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Valeriana sambucifolia subsp. sambucifolia</i>	sørlig vendelrot	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Veronica chamaedrys</i>	tveskjeggveronika	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Veronica officinalis</i>	legeveronika	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Vicia cracca</i>	fuglevikke	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Vicia sepium</i>	gjerdevikke	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Karplanter	<i>Viola canina subsp. canina</i>	engfiol	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Lav	<i>Lobaria amplissima</i>	sølvnever	Livskraftig (LC)	6/13/1997
Sopper	<i>Coleosporium tussilaginis</i>	furubarskålrust	Potensielt høy risiko (PH)	6/22/1918
Sopper	<i>Cuphophyllus virgineus</i>	kritt vokssopp	Livskraftig (LC)	10/13/2019
Sopper	<i>Hygrocybe chlorophana</i>	gul vokssopp	Livskraftig (LC)	10/13/2019
Sopper	<i>Hygrocybe coccinea</i>	mønjevokssopp	Livskraftig (LC)	10/13/2019
Sopper	<i>Hygrocybe conica</i>	kjeglevokssopp	Livskraftig (LC)	10/13/2019
Sopper	<i>Hygrocybe punicea</i>	skarlagenvokssopp	Livskraftig (LC)	10/13/2019
Sopper	<i>Melampsora lini</i>	linrust	Livskraftig (LC)	6/22/1918
Sopper	<i>Mycena filipes</i>	stripehette	Livskraftig (LC)	10/13/2019
Sopper	<i>Pseudoclitocybe cyathiformis</i>	kaffebrun traktsopp	Livskraftig (LC)	10/13/2019
Sopper	<i>Puccinia virgae-aureae</i>	tocellet gullirrust	Ukjent	6/22/1918
Sopper	<i>Thelephora terrestris</i>	frynsesopp	Livskraftig (LC)	10/13/2019
Sopper	<i>Uromyces dactylidis</i>	hundegrasrust	Livskraftig (LC)	6/22/1918
Sopper	<i>Uromyces trifolii</i>	kløverrust	Ukjent	6/22/1918
Veps	<i>Bombus (Thoracobombus) muscorum</i>	kysthumle	Nær truet (NT)	7/21/2023

Lokalitetsbeskrivelser Naturbase

Beskrivelser etter Miljødirektoratets instruks

Nr: 1 - Områdenavn: Asen- **NIN ID:** NINFP2310128642 - **Areal (m²):** 87051– **Naturtype:** Kystlynghei

Tilstandsvurdering: 1 - Tilstandsbeskrivelse: Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av lyngheier som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.

Naturmangfoldvurdering: Stort - Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfold er vurdert til stort da lokaliteten er mellom 30 og 300 daa, men har forekomster av lyng i ulike faser, inkludert byggefase. Av rødlistearter er marianøkleblom (VU), tindved (NT), blåstarr (NT) og rødsildre (NT) registrert, noe som heve naturmangfold fra moderat til stort. At lyng i byggefase forekommer i så stor grad, skyldes ikke brenning, men snarere intensiv tørke i Trøndelag for en del år siden (2014), som tok livet av mye gammel lyng. Lokaliteten er en del av et større kulturlandskap med lyngheier og beitemarker. Lokaliteten er ikke undersøkt for beitemarksopp. Lokaliteten er kutta av prosjektgrensa i sør.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 2 - Områdenavn: Asen N- **NIN ID:** NINFP2310128649 - **Areal (m²):** 240846– **Naturtype:** Kystlynghei

Tilstandsvurdering: 2 - Tilstandsbeskrivelse: Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av lyngheier som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.

Naturmangfoldvurdering: Stort - Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfold er vurdert til stort da lokaliteten er mellom 30 og 300 daa, men har forekomster av lyng i ulike faser, inkludert byggefase. Av rødlistearter er marianøkleblom (VU), tindved (NT), blåstarr (NT) og rødsildre (NT) registrert, noe som heve naturmangfold fra moderat til stort. At lyng i byggefase forekommer i så stor grad, skyldes ikke brenning, men snarere intensiv tørke i Trøndelag for en del år siden (2014), som tok livet av mye gammel lyng. Lokaliteten er en del av et større kulturlandskap med lyngheier og beitemarker. Lokaliteten er ikke undersøkt for beitemarksopp.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 3 - Områdenavn: Asen NØ 2- **NIN ID:** NINFP2310128646 - **Areal (m²):** 17573– **Naturtype:** Kystlynghei

Tilstandsvurdering: 3 - Tilstandsbeskrivelse: Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av lyngheier som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfold er vurdert til moderat da lokaliteten er under 30 daa, men har forekomster av lyng i ulike faser, inkludert byggefase. Av rødlistearter er marianøkleblom (VU), tindved (NT), blåstarr (NT) og rødsildre (NT) registrert. At lyng i byggefase forekommer i så stor grad, skyldes ikke brenning, men snarere intensiv tørke i Trøndelag for en del år siden (2014), som tok livet av mye gammel lyng. Lokaliteten er en del av et større kulturlandskap med lyngheier og beitemarker. Lokaliteten er ikke undersøkt for beitemarksopp.

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 4 - Områdenavn: Asen V- **NIN ID:** NINFP2310128643 - **Areal (m²):** 41974– **Naturtype:** Kystlynghei

Tilstandsvurdering: 4 - Tilstandsbeskrivelse: Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av lyngheier som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.

Naturmangfoldvurdering: Stort - Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfold er vurdert til stort da lokaliteten er mellom 30 og 300 daa, men har forekomster av lyng i ulike faser, inkludert byggefase. Av rødlistearter er marianøkleblom (VU), blåstarr (NT) og rødsildre (NT) registrert, noe som heve naturmangfold fra moderat til stort. At lyng i byggefase forekommer i så stor grad, skyldes ikke brenning, men snarere intensiv tørke i Trøndelag for en del år siden (2014), som tok livet av mye gammel lyng. Lokaliteten er en del av et større kulturlandskap med lyngheier og beitemarker. Lokaliteten er ikke undersøkt for beitemarksopp.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 5 - Områdenavn: Asen Ø- **NIN ID:** NINFP2310128645 - **Areal (m²):** 14696– **Naturtype:** Kystlynghei

Tilstandsvurdering: 5 - Tilstandsbeskrivelse: Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av lyngheier som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - Naturmangfoldbeskrivelse: Naturmangfold er vurdert til moderat da lokaliteten er under 50 daa, men har forekomster av lyng i ulike faser, inkludert byggefase. Av rødlistearter er blåstarr (NT) registrert. At lyng i byggefase forekommer i så stor grad, skyldes ikke brenning, men snarere intensiv tørke i Trøndelag for en del år siden (2014), som tok livet av mye gammel lyng. Lokaliteten er en del av et større kulturlandskap med lyngheier og beitemarker. Lokaliteten er ikke undersøkt for beitemarksopp.

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 6 - Områdenavn: Asen Ø 2- **NIN ID:** NINFP2310128650 - **Areal (m²):** 10765– **Naturtype:** Kystlynghei
Tilstandsvurdering: 6 - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av lyngheier som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.
Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til moderat da lokaliteten er liten, under 30 daa, men har forekomster av lyng i ulike faser, inkludert byggefase. At lyng i byggefase forekommer i så stor grad, skyldes ikke brenning, men snarere intensiv tørke i Trøndelag for en del år siden (2014), som tok livet av mye gammel lyng. Lokaliteten er en del av et større kulturlandskap med lyngheier og beitemarker. Av rødlistearter er blåstarr (NT) registrert. Lokaliteten er ikke undersøkt for beitemarksopp.

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 7 - Områdenavn: Asen Ø 3- **NIN ID:** NINFP2310128609 - **Areal (m²):** 12147– **Naturtype:** Kystlynghei
Tilstandsvurdering: 7 - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av lyngheier som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.
Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til moderat da lokaliteten er liten, under 30 daa, men har forekomster av lyng i ulike faser, inkludert byggefase. At lyng i byggefase forekommer i så stor grad, skyldes ikke brenning, men snarere intensiv tørke i Trøndelag for en del år siden (2014), som tok livet av mye gammel lyng. Lokaliteten er en del av et større kulturlandskap med lyngheier og beitemarker. Av rødlistearter er marianøkkeblom (VU) og blåstarr (NT) registrert. Lokaliteten er ikke undersøkt for beitemarksopp. Den er kuttet av prosjektgrensa i sør.

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 8 - Områdenavn: Tindvika V- **NIN ID:** NINFP2310128653 - **Areal (m²):** 137376– **Naturtype:** Kystlynghei
Tilstandsvurdering: 8 - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av lyngheier som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.
Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til stort da lokaliteten er mellom 30 og 300 daa, men har forekomster av lyng i ulike faser, inkludert byggefase. Av rødlistearter er marianøkkeblom (VU), tindved (NT), blåstarr (NT) og rødsildre (NT) registrert, noe som heve naturmangfold fra moderat til stort. At lyng i byggefase forekommer i så stor grad, skyldes ikke brenning, men snarere intensiv tørke i Trøndelag for en del år siden (2014), som tok livet av mye gammel lyng. Lokaliteten er en del av et større kulturlandskap med lyngheier og beitemarker. Lokaliteten er ikke undersøkt for beitemarksopp.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 9 - Områdenavn: Asen 2- **NIN ID:** NINFP2310128644 - **Areal (m²):** 1353– **Naturtype:** Naturbeitemark
Tilstandsvurdering: 9 - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av enger som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.
Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til moderat da lokaliteten er liten, under 8 daa, men har forekomst av en NT-art (blåstarr). Enkelte habitatspesifikke arter (6 observerte arter). Den har forekomst av 1 kartleggingsenhet, men er mer variert, og blant annet forekommer fukteng i små partier, men disse utgjør under 20% av lokaliteten og teller dermed ikke i kvalitetsvurderingen. Enga er ikke undersøkt for beitemarksopp. Av arter inngår blant annet blåkløkke, tiriltunge, rødknapp, gulmaure, hvitmaure, dunhavre, sauesvingel, småsyre, tepperot og firkantperikum.

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 10 - Områdenavn: Asen 2- **NIN ID:** NINFP2310128655 - **Areal (m²):** 3978– **Naturtype:** Naturbeitemark
Tilstandsvurdering: 10 - **Tilstandsbeskrivelse:** Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av enger som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.
Naturmangfoldvurdering: Lite - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til lite da lokaliteten er liten, under 8 daa. Enkelte habitatspesifikke arter (6 observerte arter). Den har forekomst av 1 kartleggingsenhet, men er mer variert, og blant annet forekommer fukteng i små partier, men disse utgjør under 20% av lokaliteten og teller dermed ikke i kvalitetsvurderingen. Ingen rødlistearter av karplanter, moser, sopp og lav ble registrert i forbindelse med undersøkelsene og ingen rødlistearter av karplanter, moser, sopp og lav er kjent fra før. Enga er ikke undersøkt for beitemarksopp. Av arter inngår blant annet blåkløkke, tiriltunge, gulmaure, hvitmaure, dunhavre, sauesvingel, småsyre, tepperot og firkantperikum.

Samlet lokalitetskvalitet: Lav kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 11 - Områdenavn: Asen NØ- **NIN ID:** NINFP2310128652 - **Areal (m²):** 3123– **Naturtype:** Naturbeitemark
Tilstandsvurdering: 11 - Tilstandsbeskrivelse: Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av enger som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til moderat da lokaliteten er liten, under 8 daa, men hsr en registret VU-art og en NT-art. Enkelte habitatspesifikke arter (6 observerte arter). Den har forekomst av 1 kartleggingsenhet, men er mer variert, og blant annet forekommer fukteng i små partier, men disse utgjør under 20% av lokaliteten og teller dermed ikke i kvalitetsvurderingen. Av rødlistearter er marianøkleblom (VU) og blåstarr (NT) registrert. Enga er ikke undersøkt for beitemarksopp. Av arter inngår blant annet blåklomme, tiriltunge, gulmaure, hvitmaure, smalkjempe, dunhavre, sauesvingel, småsyre, tepperot og firkantperikum.

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 12 - Områdenavn: Asen NØ 3- **NIN ID:** NINFP2310128651 - **Areal (m²):** 3036– **Naturtype:** Naturbeitemark
Tilstandsvurdering: 12 - Tilstandsbeskrivelse: Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av enger som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.

Naturmangfoldvurdering: Moderat - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til moderat da lokaliteten er liten, under 8 daa, mnrn har en VU-art og en NT-art registrert. Enkelte habitatspesifikke arter (5 observerte arter). Den har forekomst av 1 kartleggingsenhet, men er mer variert, og blant annet forekommer fukteng i små partier, men disse utgjør under 20% av lokaliteten og teller dermed ikke i kvalitetsvurderingen. Av rødlistearter er marianøkleblom (VU) og blåstarr (NT) registrert. Enga er ikke undersøkt for beitemarksopp. Av arter inngår blant annet blåklomme, tiriltunge, gulmaure, hvitmaure, dunhavre, sauesvingel, småsyre, tepperot og firkantperikum.

Samlet lokalitetskvalitet: Moderat kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 13 - Områdenavn: Tindvika N- **NIN ID:** NINFP2310128654 - **Areal (m²):** 9929– **Naturtype:** Naturbeitemark
Tilstandsvurdering: 13 - Tilstandsbeskrivelse: Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av enger som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.

Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til stort da lokaliteten er mellom 8 og 15 daa og har en registrert VU-art. Enkelte habitatspesifikke arter (6 observerte arter). Den har forekomst av 1 kartleggingsenhet, men er mer variert, og blant annet forekommer fukteng i små partier, men disse utgjør under 20% av lokaliteten og teller dermed ikke i kvalitetsvurderingen. Av rødlistearter er marianøkleblom (VU) og blåstarr (NT) registrert med solide bestander. Enga er ikke undersøkt for beitemarksopp. Av arter inngår blant annet blåklomme, tiriltunge, smalkjempe, gulmaure, hvitmaure, dunhavre, rødknapp, sauesvingel, småsyre, tepperot og firkantperikum. Også kysthumle (NT) er observert.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 14 - Områdenavn: Tindvika S- **NIN ID:** NINFP2310128641 - **Areal (m²):** 9051– **Naturtype:** Naturbeitemark
Tilstandsvurdering: 14 - Tilstandsbeskrivelse: Tilstand er vurdert til moderat da lokaliteten består av enger som er i bruk som beite, men med lav bruksintensitet og begynnende gjengroing med busker og trær samt opphoping av dødt gras og moser. Lokaliteten er uten registrerte fremmedarter eller spor etter moderne gjødsling.

Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til stort da lokaliteten er mellom 8 og 15 daa og har en registrert VU-art. Enkelte habitatspesifikke arter (6 observerte arter). Den har forekomst av 1 kartleggingsenhet, men er mer variert, og blant annet forekommer fukteng i små partier, men disse utgjør under 20% av lokaliteten og teller dermed ikke i kvalitetsvurderingen. Av rødlistearter er marianøkleblom (VU) og blåstarr (NT) registrert med solide bestander. Enga er ikke undersøkt for beitemarksopp. Av arter inngår blant annet blåklomme, tiriltunge, smalkjempe, gulmaure, hvitmaure, dunhavre, rødknapp, sauesvingel, småsyre, tepperot og firkantperikum. Også kysthumle (NT) er observert.

Samlet lokalitetskvalitet: Høy kvalitet

Kartleggers kommentar:

Nr: 15 - Områdenavn: Asen 3- **NIN ID:** NINFP2310128647 - **Areal (m²):** 1712– **Naturtype:** Rik åpen sørlig jordvannsmyr

Tilstandsvurdering: 15 - Tilstandsbeskrivelse: Tilstand er vurdert til god da lokaliteten består av myrer uten spor etter menneskelige inngrep som grøfting eller kjøring med tunge kjøretøyer. Heller ikke spor etter slitasje fra menneskelige aktiviteter er registrert.

Naturmangfoldvurdering: Stort - **Naturmangfoldbeskrivelse:** Naturmangfold er vurdert til stort da lokaliteten er under 2 daa, men har enkelte kalkindikatorer som blåstarr (NT), engstarr, loppestarr, hvitmaure og brunmoser vanlig forekommende. Myra er ikke uttømmende undersøkt for moser. Lokaliteten er kutta av prosjektgrensa i sør.

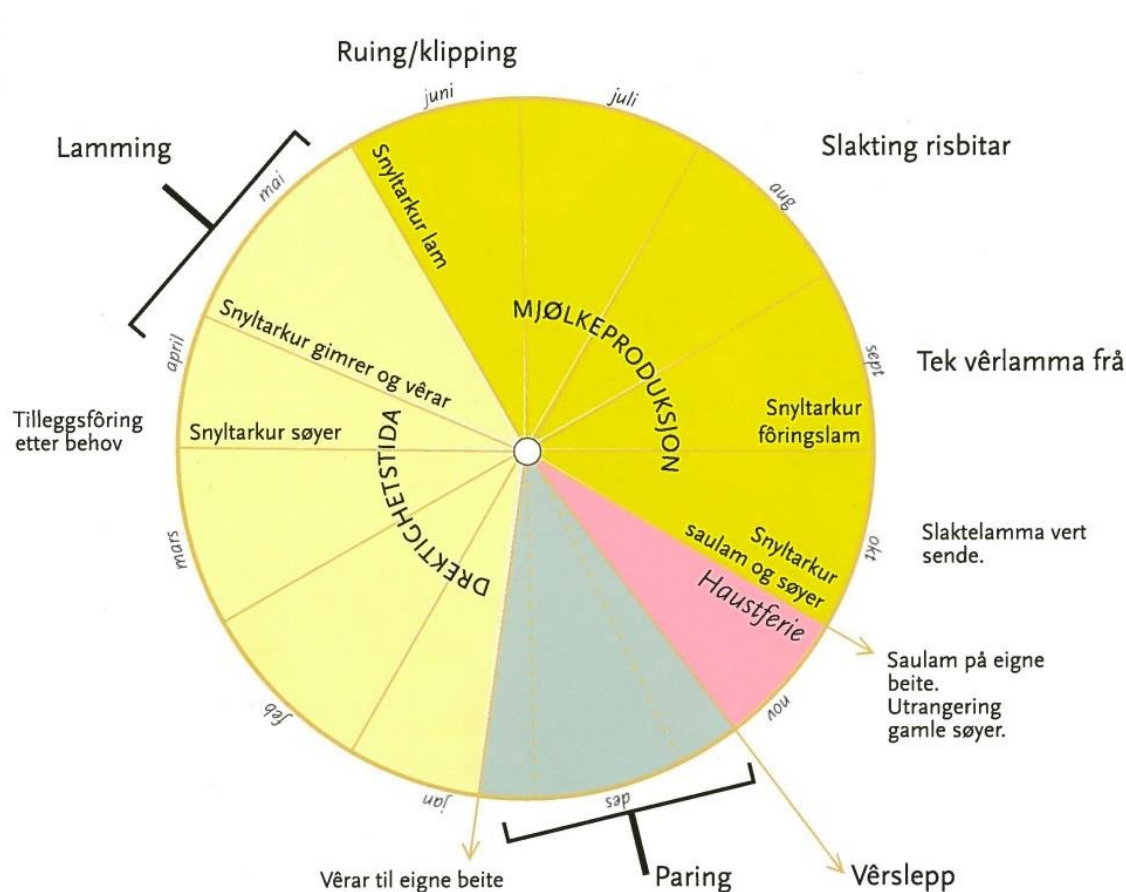
Samlet lokalitetskvalitet: Svært høy kvalitet

Kartleggers kommentar:

Eksempel på villsaudrift gjennom året fra Grøneng (Sogn og Fjordane)

Kilde: Villsauboka Buer, H. 2011. Villsauboka. Selja Forlag, Florø.

Kommentar: Denne modellen har en noe høy bruk av parasittbehandling. Merk at parasittbehandling og behandling mot utøy (flått og sauekrabbe) må vurderes lokalt.

SNO-retningslinjer for lyngbrenning

Til: Ansatte i SNO og tjenesteytere

Fra: SNO-sentralt

Dato: Gjeldende fra 2011

Mange verneområder langs kysten innehar store areal med kystlynghei. Dette er en menneskeskapt naturtype som er avhengig av bruk for å bestå. Hvis bruken opphører, vil områdene gro til med busker og trær. Fremmede arter som bergfuru og/eller sitkagran har også blitt plantet mange steder, og er i dag i full spredning. Lyngbrenning er en rask og kostnadseffektiv måte å skjøtte kystlyngheia på. Målet er å få fram en mosaikk av vegetasjonsflater med røsslynghei i ulike alder. Da vil heia få størst variasjon og vil også få best forverdi. Lyngbrenning i kombinasjon med beiting er den beste måten å skjøtte lynghei på. Hvis det i lyngheia er stort oppslag av busker og trær bør dette ryddes før man brenner. Men man kan med fordel la noe stå igjen da treklynger kan brukes som skjul for dyra og beite. Antall år mellom lyngbrenninger kan variere (fra åtte år til over 20 år). Sjekk røsslyngtilstanden; gammel og grov lyng bør brennes, men vær klar over at regenereringa etter brann kan ta noen år og det er viktig å følge med på dette slik at ikke all røsslyng brennes før ny kommer tilbake. Det beste er å brenne FØR mosemattene får mulighet til å bli heldekkende. Husk fotodokumentasjon før, under og etter arbeidet.

Før brenning

- Skjøtselshjemmel gjennom verneforskrift eller NML § 47, og bestilling fra forvaltningsmyndigheten skal foreligge
- Det er kommunen som er myndighet vedrørende åpen brenning. Åpen brenning er bare tillatt dersom kommunen har åpnet opp for dette gjennom "Forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner". Sjekk om kommunen har åpnet opp for dette. I motsatt fall må det søkes dispensasjon fra forbudet
- Stedlig politi skal alltid varsles i forkant av tidspunktet for brenning
- Brannvesenet skal alltid varsles i forkant av tidspunktet for brenning
- Naboer og grunneier skal alltid varsles i forkant av tidspunktet for brenning
- Ha en plan for hvordan brannen kan slukkes
- Planlegg godt hvor det skal brennes – en mosaikkstruktur mellom brente og ubrente flater er å foretrekke. Finnes det naturlige avslutningslinjer (som stier, myrkanter eller tjern) eller må det brennes branngater? Ei branngate bør ha en bredde på 5-6 m
- Brenn alltid mens jorda er fuktig eller det er tåke i jorda (sein høst til tidlig vår fram til seinest 15. april)
- Ta hensyn til fugl. Brenningen bør skje før hekketiden. I de sørligste delene av kysten er ærfugl og grågås vanligvis i gang med hekking i mars måned, og brenning i slike områder bør derfor være avsluttet innen 15. mars
- Ta hensyn til fornminner og kulturminner

Under brenning

- Brenn bare under gunstige værforhold; laber bris er passe vindstyrke
- Vanligvis brenner man med vinden

- Ha godt med mannskap og slukkeutstyr (brannvifter, spader med lange skaft, snøskufler etc.)
- Brannen kan startes med en propanblåselampe. Det er en fordel å tenne på flere steder slik at det danner seg en brannfront
- Ved slukking; vær bak flammene og slukk brannen fra kilden. Slukk brannen på bakketoppen. Da mister flammene noe av kraften og er lettere å slukke
- Bruk arbeidsklær av bomull eller ull, kraftige støvler, lue og arbeidshansker

Etter brenning

- Gå aldri fra et område hvor det fortsatt kommer røyk. Forsikre deg om at brannen er godt slukket
- Ha beredskap ved behov for etterslukking
- Få inn på kart hvilke områder som er brent og når de er brent
- Stedlig politi skal alltid varsles etter at brenningen er avsluttet
- Brannvesenet skal alltid varsles etter at brenningen er avsluttet
- Naboer og grunneier skal alltid varsles og etter at brenningen er avsluttet

Biofokus

– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2024–066
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-376-3

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no